

AZƏRBAYCAN AŞIQLAR BİRLİYİ

GÜNÜMÜZÜN USTAD AŞIQLARI

ƏDALƏT NƏSİBOV

**“Elm və təhsil”
Bakı – 2017**

Məsləhətçi: **Məhərrəm QASIMLI**
Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri,
Əməkdar Elm Xadimi, professor

Nəşrə hazırlayanı
və redaktorunu: **Altay MƏMMƏDLİ**
Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin katibi

Günümüzün ustad aşıqları: Ədalət Nəşibov.
Bakı, “Elm və təhsil” nəşriyyatı, 2017, 104 səh. (+ 8 səh. şəkil)

Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin yeni layihəsi olan “Günümüzün ustad aşıqları” seriyasından nəşr olunan bu kitabda dövrümüzün tanınmış ustad aşığı, Əməkdar İncəsənət Xadimi Ədalət Nəşibov haqqında elm və sənət adamlarının söylədikləri dəyərli fikirlər, ona ithaf olunmuş şeirlər və özünün yaradıcılığından nümunələr yer alıb.

4702000000 – 236
N – 098 – 2017

©Azərbaycan Aşıqlar Birliyi, 2017

ƏDALƏTİN SAZI-SAZIN ƏDALƏTİ

Bu sehrikar barmaqları, onu havalandıran dəli duyğuları sözün gücüylə canlandırmaq əslində mümkün deyildir. Ədalət Nəsimov tufanı “Yanıq Kərəmi”dən “Ruhani”yə, “Misri”dən “Orta Sarıtel”ə, “Cəlili”dən “Hüseyni”yə qədər saz havaları boyu elə bir sehr-ovsun yaratmaq gücündədir ki, bu möcüzəli mənərə sözün dillənməsinə demək olar yer qoymur. Onun çaldığı saz Qazaxdan qanadlanıb Gəncəyə, Bakıya, Təbrizə, İstanbula, Parisə qədər hər yerə Azərbaycan milli-mənəvi varlığının möcüzəli təqdimatını daşdı. O, hər dəfə sazı əlinə alanda bir ayrı adam oldu. Bu gün çaldığı “Yanıq Kərəmi”, “Ruhani” “Qaraçı”, “Misri” dünən çaldığı havanın eynisi, təkrarı olmadı. O, min dəfə “Yanıq Kərəmi”ni çaldısa mini də biri-birinə bənzədiyi qədər biri-birindən fərqli oldu. Budur Ədalət Nəsimovun təkrarsız saz qüdrəti!

Onilləri aşib gələn Ədalət Nəsimov ifaçılıq məktəbi öz arxasınca böyük bir saz ordusunu çəkib aparır. Elə bu sirli qüdrət gözümüzün qabağında “Ədalətin sazı” obrazını heykəlləşdirdi. Möcüzə bununla da bitmədi. Bu möhtəşəm obraz həm də “Sazın Ədaləti”nə çevrildi.

Prezident təqaütçüsü, Əməkdar İncəsənət Xadimi fəxri adlarını ana südü kimi halallıqla daşıyan Ədalət Nəsimov Azərbaycanımızda yeddidən yetmiş yeddiyə kimi hamının xüsusi rəğbət və ehtiram bəslədiyi bir tarixi şəxsiyyətdir. YUNESKO-da dünyanın nadir musiqi ifaçıları sırasında diski buraxılan bu əfsanəvi sənətkar bizim zəmanəmizdə Azərbaycan aşığılığının sənət pasportudur!

Elə buna görə də, Ədalət Nəşibov Azərbaycan Aşıqlar Birliyi kimi çox mötəbər bir təşkilatın idarə heyətinin üzvü və bir sayılı fəxri biletin daşıyıcısıdır.

...Nə yaxşı ki, Ədalət Nəşibovla bir zəmanədə yaşayı-
rıq, onu görür, səsinə eşidir, sehirli barmaqlarının dillən-
dirdiyi durnatelli sazın sədalarını bağı başından qopan
ilahi bir nur kimi ruhumuza hopdura bilirik. Bütün bunlara
görə sağ ol, var ol böyük USTAD! Tanrı səni qorusun!

Məhərrəm QASIMLI
Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri,
Əməkdar Elm Xadimi, professor

ELM VƏ SƏNƏT ADAMLARI
AŞIQ ƏDALƏT NƏSİBOV HAQQINDA

SAZIN VURĞUNU

Ədaləti lap gənc yaşlarında bir məclisdə gördüm. Cavan aşığı birinci dəfə görənlər heyran qalmışdılar. Aşığın incə, cəld barmaqları sazın pərdələrində elə gəzirdi ki, hələ indiyə qədər eşitmədiyimiz yeni bakir səslər eşidirdik. Arabir meşədə cəh-cəh vurub oxuyan bülbüllərin səsi bu sazın incə və ahəngdar səsinə qarışırdı. Məclisdə əyləşənlər arabir danışır aşığa qiymət verirdilər.

Bu, hələ gəncdir, cox inkişaf edəcək. Yaxın zamanda sazın Səməd Vurğunu olacaq!

Bu, mənim Ədalətlə ilk tanışlığım oldu. İllər aylar gəlib kecdi. Ədalətin adını orda-burda cəkib tərifiyərdilər. Nəhayət, aşığın Opera və Balet Teatrında, filarimonyada, radioda, televiziya və başqa yığıncaqlarda uğurlu çıxışlarının şahidi olduq.

Ədalətin ecəzkar sazını dinləməyən bir saz, söz, musiqi həvəskarı demək olar ki, yoxdur.

Aşığın tamaşacıları günü-gündən coxalır, sazının məlahətli səsi indi qardaş ölkələrdən gəlir.

Aşığa olan hörmət, məhəbbət onu daha da qanadlandırır ilhamlandırır.

Ədalət gəncdir, mən inanıram ki, o, sazın hələ acılmamış sirlərinə vaqif olacaqdır.

Biz Ədalətə sənətin cox cətin, lakin olduqca şərəfli yollarında daha böyük uğurlar və maraqlı kəşflər arzu edirik.

*Bəzəkli döşündə sədəflərin var,
Simlərin qəlbimə bağlanıb durar.
Sən qırılсан şair könlüm qırılar,
Yaxşı dillən, saz, başına döndüyüm!*

Osman SARIVƏLLİ
Xalq şairi

Əgər Azərbaycan xalqının incəsənət aləmində hec bir nümayəndəsi olmasaydı, mənəcə Ədalətin saziyla dünya mədəniyyəti meydanına cixa bilərdik.

Mirzə İBRAHİMOV
Xalq yazıçısı

KÖNLÜMƏ SAZIN DÜŞÜB

Musiqi mədəniyyətimizin özülü məhək daşı olan aşıq sənətinin azı dörd min illik tarixi var. Bu sehirli aləmini yaradan-yaşadan saz sənəti Ədalətin barmaqları ilə ucalıb bir az da zirvələndi. Tariximizdə bu səadət ona nəşib oldu. Onun adı ilə bağlandı. Lakin, Ədalət zirvəyə qalxmaq üçün çox məşəqqətlər görmüş, sıldırımliqlarda ürək qoymuşdu.

Düşünürəm, niyə Ədalətin sorağı dünyanın hər guşəsindən gəlməsin, sazının ecazkar və təkrarsız səsi hər yanda eşidilməsin? Niyə Şərqi və Qərbi məşhur sənət saraylarında onun sazının səsi sellənməsin, dillənməsin?

Çal Ədalət. Çal! Var olsun əllərin!

Teymur BÜNYADOV
Akademik

ƏDALƏTƏ MƏKTUB

Əziz eloglum, ustad Aşiq Ədalət!

Mən də çoxları kimi sənin yaradıcılığının pərəstişkarıyam.

İldən-ilə sən çalanda sənətinə ithaf elədiyim bu şeirlər sənin alovlu duyğularla bağlandığın sənətinə, ifaçılıq məhərətinə nə dərəcədə valeh olduğumu təsdiq edir. Əziz oğlum, ustad sənətkar! sənə can sağlığı, könül xoşluğu, yeni uğurlar arzulayıram.

Ədalət, şeirlərimi köndərirəm. Hansını bəyənsən onu oxu. Bu mənim üçün böyük hədiyyə olar.

EYLƏRSƏN

Belə calma yana-yana
Aşiq, bəsdir, qan eylərsən!
Könlümü salma virana,
Ömrümü viran eylərsən!

Oyaqdır hicran sinəmdə,
Qılıncımı çəkib qəm də,
Ədalət, calma bu dəmdə,
Məni pərişan eylərsən!

Kərəmini dilləndirdin,
Göz yaşımı selləndirdin,
Bulaqları lilləndirdin,
Ədalət, tufan eylərsən!

BU NƏ TUFANDIR

Sarı simi asta-asta
Dilləndirdin muğam üstə.
Yandırdı bizi şikəstə
İnsaf eylə yanan candır!

Sən qatırsan bəmi zilə,
Səda düşür eldən- elə.
Ey Ədalət bilə-bilə
Eylədiyin bu nə qandır?

Simlər asta pıçıl daşır,
Ürək susur, ağıl çaşır,
Sellər gəlir, çaylar daşır,
Bu nə seldir, nə tufandır?

Mirvarid DİLBAZİ
Xalq şairi

Ustadlar ustadı Aşıq Alının 180 illik yubleyini Qazaxda keçirərkən Aşıq Ədalət bir “Hicran Kərəmi” havası çaldı. Yox, o çalmaqda məclisdə səhnə içərisində səhnə yaratdı. Mənim gözlərim önünə Kəbəmin gah yorğa yürürlü, kah da, çart-çart yerişli at belində Lələ ilə Ərzurumun gədiyindən keçərkən boran, qara düşməsi gah Əsli ilə görüşündə keşişin Əslinin yaxabəndinin düyməsini əfsunladığı, gah da, hər iki aşıq-məşuqun yanıb külə dönməsi səhnələrini yaratdı.

Elə bilirəm ki, 20-ci əsrin sonu, 21-ci əsrin ilk illəri saz aşıq sənəti Aşıq Ədalətə çox borcludur və sonrakı əsrlərdə borclu olaçaq.

Mürsəl HƏKİMOV

Yəqin çoxları Ədaləti yalnız aşığı havalarının gözəl ifaçısı kimi tanıyırlar. Ədalətin oxuduğu ağır havaları dinləməyənlər çox şey itirib.

Abbas ABDULLA
Xalq yazıçısı

SAZIN DAHİSİ

Ədalət Nəsibov aşığılıq sənətini, əvvəlcə öz atası Məmmədəli kişidən, sonra məşhur aşığı Məmmədyardan öyrənmişdir. Ustad aşığı Məmmədyar Ədalətin saz çalıb oxumasına diqqətlə fikir verdikdən sonra onu ruhlandırır demişdir: “Oğul səndən gözəl aşığı olacaqdır”. Amma gərək hər şeyi öyrənib qurtardım deməyəsən, sənət elə bir xəzinədir ki, onun ucu, bucağı yoxdur”

Ustad aşığın sözləri Ədalətin hafizəsinə əbədi həkk olundu. O, get –gedə şifahi xalq ədəbiyatını daha dərinləndirən öyrənməyə, aşığılıq sənətini bütün dərinliklərinə kimi mənimsəməyə başladı. Gənc aşığı klassiklərdən Aşığı Ələsgərin, Hüseyn Bozalqanlının, Hüseyn Şəmkirolunun, Molla Cumanın və başqalarının ən yaxşı ənənələrini, xalq tərəfindən daim sevilən və yayılan sənətkarlıq xüsusiyyətlərini həvəslə öyrənir. Aşığı Ədaləti başqa aşığılardan fərqləndirən əsas xüsusiyyət odur ki, o, hər iki əliylə sazı çox gözəl çalır.

Bu saz ustadının yaradıcılığı təkcə müxtəlif havaları çalmaqla, saz havalarında yenilik yaratmaqla məhdudlaşmır. O, yaradıcı aşığıdır. Ədalətin ayrı-ayrı şeiri dillər əzbəridir. “Aşığı”, “Arzu”, “Gəlmişəm”, “Gözəl” rədifli şeirlər onun qələmindən çıxmışdır. Şeir ilə musiqi birləşəndə daha gözəl olur. Aşığı Ədalət məhz bu iki cəhəti-şeir və musiqini özünə məxsus ustalıqla birləşdirməyi bacarır.

Hamıya aydındır ki, hər bir aşığıda sənətin bütün cəhətləri eyni səviyədə olmur, bunlardan biri həmişə üstünlük təşkil edir.

Ədalət Nəşibov

Aşıq Ədalətə və başqa cəhətlərə nisbətən saz çalmaq qabiliyyəti daha qüvvətlidir.

Xalqımızın bütün arzu istəkləri, təbiətin gözəllikləri Ədalətin qəlbinə yazılmışdır. Onun çevik barmaqları öz ürəyinin tapşırıqlarını yerinə yetirir. Aşığın “Dubeyti”, “Gəraylı”, “Divani”, “Qaraçı”, “Misri”, “Ovşarı” və.s havaları diuilər əzbəri olmuşdur.

Axtarar dünyada taylı tayımı,
Əyri qərar tutmaz düz aləmində.
Yaltaqlar təpəyə dağ desələrdə
Hər varlıq özüdür göz aləmində

Nədəndir yazığı gəlməz canına?
Hər yetən at sürər ər meydanına,
Turş deyən tapılmaz heç ayrınanına,
Tülküdə aslandır öz aləmində.

Rasim, Nizamimiz sənət mahıdır,
Nəsimi, Fizuli şahənşahıdır,
Ədalət dünyanın saz allahıdır,
Vurğun tək yaranıb söz aləmində.

Rasim KƏRİMLİ

TELLİ SAZIN MƏŞHUR USTADI

Ədalət öz sənətində yenidir, navatordur. Bəziləri onu klassik aşıq havalarının mahir ifası kimi qiymətləndirir. Bu fikir doğrudur. Lakin təkcə belə olsaydı o da bir çox aşıqlar kimi təqlidçi olaraq qalardı. Saz havalarına gətirdiyi yenilik, əlavə şirin və nadir xallar müasirlərin əhval ruhiyəsini əks etdirən vurğular onun sənət kəşvidir.

Sənətkar harada olursa olsun, sənətkardır. Bu keyfiyyəti Ədalətdə bütün varlıqları ilə görmüş, duymuşuq. Çalğısında hec bir təhrifə yol vermir: nə havanı yersiz uzadır, nə də sözü.

Firudun RƏHİM

O axşamı Ədalət heç vaxt unutmayacaq; niyə elə tutulmuşdu ağlamaq istəyirdi. Baxçada sərçələr çığışırdı. Ala qaranlıqda kimsə hardasa yanıqlı səslə şikəstə oxuyurdu. Atası içəridə həzin-həzin saz çalırdı. Elə də qərib axşam idi ki...

Bu dəli-dolu uşaq heç nədən ağlamaq istəyirdi. Birdən o, içəri qaçıb atasının boynunu qucaqladı:

-Mən də çalmaq istəyirəm ata

Məhəmmədəli kişi qəhərləndi. Oğlunun başını sığalladı:

Darıxma quzu bala çalarsan hələ tezdir

On, on beş yaşa ancaq olardı Ədalətin; dözə bilmirdi darıxırdı. Elə birinci sinifdən barmaqları saza öyrəndi. Səhnədən təzə ad eşidildi:

-Sazda çalır Ədalət Nəsibov.

Onu hər yerdə algışladılar. Yaşlı aşığıların dediyinə görə, məlahətli səsi də vardı. Sonralar səsini qurban verdi sazın söylədiyinə, harayına...

Yenə də onunla bir yerdəyik. Söhbətləşirik özünü, sazını dinləyirəm...Hərəkətlərində, söhbətində, ərkyanalıq var. Bir az laqeydliyə oxşayır, bir az da... Çoxu da onun bu xasiyyətini özündən razılığa yozur. Amma belə deyil. Qətiyən belə deyil. Başqalarını ilk baxışda aldadan onun sənətkar təhnəliyi, sənət ərköyünlüyüdür. Danışır fikri dağıcıqdır, saz çalır, unudur hər şeyi.

-Günah sazdadır,-deyir. Dostlarım bəzən məndən inciyr ki, niyə onlara baş çəkmirəm. Neyləyim Flarimoniyada iki-üç gün çıxışımız olur, onda da fikrim qalır sazın yanında.- Saz onun dostudur, sirdəşidir, yol yoldaşı, qulaq hayanıdır.

-Düzü getdiyim yerlərin hamısını yaxşı xatırlayıram. O qədər yerə çağırıblar ki. Moldaviya, Moskva, Tatarıstan ongünlükləri, Üzeyir bəyin, Çəfər Çabbarlının, Səməd Vurğunun, Mehdi Hüseynin yubleyləri...

-Bütün bu yerlərdə səni bəyənlərdəmi?

-Hər yerdə Azərbaycanda olduğu kimi.

-Məsələn, Moskvada çalanda nə barədə düşünürdün, Ədalət?

-Hər dəfə səhnəyə çıxanda arzu edirdim ki, birçə sazım kökdən düşməsin. Əsas sazdır. O namərdlik eləsə, biabır olaram. Elə ki ürəyimin səsinə səs verir, gözüm önünə Azərbaycan gəlir, Qazax gəlir, uşaqlıq dostlarım gəlir...

Fransaya, Bolqarıstana, Türkiyəyə onun lent yazıları göndərilib. Bu yerlərdə bir parça Azərbaycan torpağı oxuyur. Qocaman el sənətkarı Aşıq Şəmşir onu dinləyərkən niyə gözləri dolmuşdu? Görkəmli incəsənət xadimlərindən kimi dindirsen niyə onun haqqında urək dolusu fəxrlə danışır?

Yəqin ona görə ki, Ədalət ötüb keçən, unudulmağa qovuşan illərin əlindən bir saz alıb, bizə bir kükrəyən, çağlayan dünya qaytarıb. Ədalət bizim ömrümüzə, günümüzdə Abbas Tufarqanlının, Ələsgərin səsinə harayını gətirib...

Səyavuş SƏRXANLI

QIZIL BARMAQLAR

Aşıqların ifaçılıq sənətkarlığında üç cəhət əsas sayılır: gözəl çalma, sözü öz havasında oxuya bilmək, dastan və nağılları şirin və məntiqi danışmaq.

Oxuyarkən hər sözün öz uyar havasını düzgün seçsə də, havacatı gözəl bilsə də, Aşıq Ədalətdə saz çalma və nağıl dastan danışma üstünlük təşkil edir.

Aşıq Ədalət saz çalmağı, bildiyi nağıl və dastanların çoxunu atası Məhəmmədəli kişidən öyrəndiyini deyir. O, atasını özünün ilk ustadı sayır.

Ədalətə yazdığım bu şeir parçası isə ürəyimin ədalət səsidir!

SAZIM

Kərəm naləsidir, Qərib səsidir,
Zərif duyğuların zərif səsidir.
Yaralı durnanın qərib səsidir,
Vidadi qəmiylə qəmgindi sazım,
Vaqif həsrəriylə zəngindir sazım.

İlk ustadı Dədə Qorqud adlanır,
Sədəsiylə qoç Koroğlu adlanır.
Duymayanı vərəmlədir, çatladır,
Kərəm yanğısıyla o gileylənir,
Məcnunun gözündə Leylidir sazım!

Hələ neçə sirri bizə gizlədir,
Ələsgər şeirinin səs əkizidir,
Oduyla soyumuş qəlbi isidir,
Dilqəmin bir ocaq közüdür sazım,
Habilin Ədalət köksüdür sazım!

İlyas TAPDIQ

SAZIN-SÖZÜN İŞİĞİ

Ədalət sazının dilini düşünüb onu açmaq üçün heç olmasa, saza gərək Ədalətin yarısı qədər bələd olasan, onun saz sənətinə gətirdiyi yenilikləri, gülləri, xalları, döndərmələri və ümumi saz havacatlarını musiqi dili ilə çala biləsən. Təbiidir ki, Ədalət ömründə saz üzü görməmiş əcnəbini də heyrətləndirə bilir və bunun dəfələrlə şahidi olanlar çoxdur. Deyilənlərə görə Ədalətin ifasında lent yazısına qulaq asan Qərb bəstəkarlarından biri həmin musiqinin tək bir alətdə çalınmağına inanmayıb. Təsadüfən bir gün güzarı Bakıya düşən həmin bəstəkarın sazla şəxsi tanışlığı həmin fikri alt-üst edib.

Təbiidir ki, Ədalət sənətində heyrətləndirmək çox güclüdür. O, insanı ovsunlamağı, ağlatmağı, güldürməyi və nəhayət, süst vəziyyətdə, az qala şok vəziyyətində saxlamağı bacaran sənətkardır. Həmin vəziyyətlərə onun özü düşür əvvəlcə. Sazı sinəsinə basanda Ədalət yanır, alovlanır, külə dönür, yenidən pöhrələyən budaq kimi boy atmağa başlayır. Bu mənzərə dinləyicinin, tamaşaçının gözü önündə baş verir. Radio dalğalarında, televiziya da bunu hiss etmək çox çətindir. Aşığınkı el məclisləridir, orda göstərir sənətkar öz hünərini. “İgidi meydanda, atı sürəkdə, aşığı məclisdə sınaqlar”, -deyib babalarımız. Neçə məclislərin, neşə-neçə ağsaqqalların sınağından çıxıb Ədalət!

Sazı sinəsinə sıxanda heç kimi eşitməz, heç kimi görməz, heç kimə məhəl qoymaz. Özü olar -sazı olar- öz dünyası olar Ədalətin. Kövrələr, göynəyər, odlanar, yumaq kimi açılıb bükülər Ədalət. Puçur-puçur tər damlları alnında mirvari dənələri kimi düyümlənər, baş sazın çanağı üstündə, barmaqlar zilə enər, bəmə qalxar, dil-dil ötər telli saz. Beləcə bir müddət heç kimdən səs çıxmaz, bütün məclisə su ələnər, hamı lal dinməz oturur. Ədalət laylası xumarlandırır adamı, barmağını kəssən də hiss etməzsən, “Divanı” ilə açılan qapılar “Müxəmməs” lə bağlanır. Heç kəs xəbər tutmaz vaxtın belə

sovuşmağından. “Təcnis”, “Qaraçı”, “Urfanı”, Cəlili” (say hesabımı var Ədalət çaldığı havaların) çaldıqca Ədalətin də cöhrəsi dəyişər, haldan hala düşər, göy bulud kimi qaralar, tutular leysan yağışı başlayar simlərin üstə. Simlərlə, sazla Ədalətin əlbəyaxa döyüşünü özün görməsən oxucu qardaş, dediklərimə bəlkə də şübhə edər məni qınaya da bilərsən. Bu öz işindir, ixtiyar sənindir, qardaş, amma mən gördüyümü görüb hələ istədiyim kimi qələmə ala bilmədiyim Aşiq Ədaləti belə görmüşəm. Ona öz ürəyimdə aşiq sənətinin Fərhadı demişəm. Onun Bisütunu saz, külüngü təzənə, təmənnası – yanmaqdır.

Bəli, beləcə bir aşiq alışıb alovlanır el şənliklərində, özü gilə-gilə, əriyər, hamıya işıq paylayar –saz işığı, söz işığı. Bu sazın işığında Azərbaycan aşiq sənəti daha görümlü, daha aydın, daha əzəmətli görünür.

Elxan MƏMMƏDLİ
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi
Filologiya ü. f. Doktoru

Ədalətin apardığı toy məclislərində, şənliklərində, konsertlərdə olmuşam. Cürbəcür yerlərdə: redaksiyada, “Naxçıvan” mehmanxanasında, kafedə saatlarla söhbət etmişik, sazdan, sənətdən danışıbmışıq. Axırncı dəfə son sualı da aşiq Ədalət verib:

-Bax, kişi kimi düzünü de. Mənim məclislərimdə səni qane etməyən, narazı salan cəhət nədi? Möyləşoğlu demiş: Ev bizim, sirr bizim. Çatışmazlıqlarımı açıq de, səhvlərimi düzəldim, bir də təkrar eləməyim. Axı el qabağına çıxıram.

Mən Ədalətə cavab verə bilmədim. Düzü heç bu haqqda fikirləşməmişdim.

Məti OSMANOĞLU

SAZIN DAHİSİ

İnsanın ürəyi bəzən qürbətə bənzəyir. Adam hərdən öz içində darıxır, öz könlü ona darlıq edir. Düşünürsən ki, neçə edim bu labirintdən çıxım. Döyükürsən, çırpınırsan içinin qaranlığında əldən düşüb döyükürsən. Hönkürmək istəyirsən qəhər bogazına ilişib qalır, hıçqırmaq keçir könlündən, amma səsin bogazında can verir insanın könlü qürbətə dönəndə vətən axtarır. Vətən isə o anda qara sazımız olur. İnsan qara sazın səsinə sığınır. İllahda ki, o sazı Ədalət Nəşibov çalanda adam bir ayrı aləmdə olur. Ədalətin sazi vətəndir. Çün ki, Ədalət saz çalanda vətənə çevrilir. Türk dünyası boyda vətənə çevrilir, türk dünyası boyda bir sevda olur. Adamlar tanıyıram Ədalət Nəşibov saz çalanda xəstə olsa belə balınca dirsəklənib xəyal atına süvar olub haralara getməyib ki. Aşıq Ədalət Nəşibov müasir Azərbaycan aşiq sənətinin Şahdağıdır. O Şah dağ ki, başı bulutdan nəm çəkir. Ədalət Nəşibov haqqında yazmaq, düşüncələrini düşünmək, fikir söyləmək mühakimə yürütmək, həqiqətəndə, çətindir. Mənə elə gəlir ki, elm dəryası olsanda gərək elə olasan ki, Ədalətin sazının işığını görə biləsən. Ədalət Nəşibov aşiq sənətinə gətirdiyi yeniliklər saza böyük uğur gətirdi. Fikrimcə böyük sənətkarın sənət irsi daha dərindən örgənilməlidir. Ustad sənətkardan filmlər çəkilməli bədii əsərlər yazılmalıdır.

Ədalət Nəşibov sənətinin irsini anlamaqda acizik. Başdan-başa kodlarla sehirlənmiş qeyri-adi dərəcədə füsnukar ifa tərzli Ədalət Nəşibovun ruhi dünyasının qapısına aparır bizi, amma açar vermir ki, qapını açıb icəri daxil olaq. Bəlkə də aylarla, illərlə yol getməliyik ki, heç olmasa Ədalət Nəşibov sənətinin qapısından icəri boylana bilək. Mənim üçün Ədalətin sazi bütöv vətənin obrazı, milli və mənəvi birliyimizin simvoludur. Ədalətin sazında xalqımızın ölməz ruhu, dövlətçiliyimizin əbədi qüdrəti yaşayır.

İradə SARIYEVA

SAZIN ƏDALƏTİ

Aşıq Ədalət Nəsibov korifey sənətkardır. Aşıq sənətini-nin bu gün simasını dəyişmədən yaşaması üçün biz ustad aşığımıza borcluyuq. Ədalət Nəsibov olmasaydı saz şəhər qəlbinə yol tapa bilməzdi. Sazı şəhərdə Ədalət Nəsibov sevdirib. Bununla razılımmamaq mümkün deyil. O, bütöv türk dünyasının aşığı tituluunu qazanıb. Ədalət Nəsibov bizim nəsil aşıqları üçün böyük örnək olub. Ondən sonra saz götürüb sənət meydanına gəlmək, səhnəyə çıxmaq həm çətin, həm məsuliyyətli, həm də şərəfli idi. Nə yaxşı ki, müqəddəs aşıq sənəti Ədalət kimi aşığa sahibdi. Nə yaxşı, ki mən onun sənətindən bəhrələnmişəm. Dünya durduqca Ədalət Nəsibovda yaşayacaq. O, sağlığında öz heykəlini ürəklərdə ucaldıb. Ustada can sağlığı arzu edirəm!

Aşıq İlham ASLANBÖYLİ

“Sazda çalır Ədalət Nəsibov.Yox calmır yanır Ədalət, şam kimi əriyə-əriyə yanır-yanır və yandırır. Bağına basdığı sədəfli sazın lal pərdələri nədən söhbət açır, nələr keçir göz önündən. Ədalət çalır elə bil ki, Dədə Qorqud qolça qopuz götürüb söz söyləyir, boy boylayır bir igidin şərəfinə. ”Adını mən verdim yaşını Tanrı versin” deyir...Ədalət çalır elə bil ki, Ələsgər telli sazı sinəsinə basıb el-el, oymaq oymaq gəzib dolaşır, mağar qurur, gəlin köçürür, bəy evləndirir...Ədalət çalır yanıq kərəminin yanıqlı sədələri ürəklərdə qövr eyləyir.

Ədalət çalır “Ruhani”, “Dilqəmi”, “Saritel”, “Göyçəgülü” kimi dürlü-dürlü aşıq havaları ruhumuzu, qəlbimizi oxşayır, bizi mənəvi saflaşdırır.

Knyaz ASLAN

SAZIN ƏDALƏT NƏSİBOV FENOMENİ

Qazax mahalı deyəndə, ilk növbədə saz yada düşür. Daha dəqiq desək bu mahalın sazın-sözün beşiyi olduğu, bu beşiyin ustad aşığı Ədalət Nəsimov yada düşür. Mayası sazdan-sözdən tutulan, saz havasına, söz müdrikliyinə güvənən Qazax mahalı müqəddəs xalq inamlarından, bayramlardan, adət-ənənələrdən, zəngin folklorlardan cilalanaraq günümüzə qədər gəlib çatmışdır.

Azərbaycan mədəniyyətinin və ədəbiyyatının inkişafında bütün bölgələrin fəal rolu olduğu kimi, Qazax mahalının, o cümlədən Qazax aşığı mühitinin də xüsusi rolu vardır. Qazax aşığı mühitinin formalaşmasında Aşığı Məmməd (Canallı Məmməd), Aşığı Məmmədyar Eminov, Aşığı Avdı, Aşığı Məhəmməd, Aşığı Bəhram, Aşığı Cəfər Eyvazov, Aşığı Şəadət Gülməmmədov, Aşığı Kərəm Nəsimovla yanaşı ustad Aşığı Ədalət Nəsimov sənəti danılmazdır.

Aşığı Ədalət Nəsimovun ilk ustadı atası olub. O, atasından demək olar ki, sazın bütün sirlərini öyrənib. Sonra sazın sirlərinə daha dərinlən yiyələnmək üçün Aşığı Məmmədyara qulluq edib.

Qazax mahalında XX yüzilin 30-40-cı illərində ifaçılıqda əsasən xorla oxunan aşığı mahnıları üstünlük təşkil edirdi. Məlumdur ki, bu dövrdə sovet rejimi Qazax mahalının aşığılarına da öz təsirini göstərmişdir. Belə ki, aşığılar tədbirlərdə, el şənliklərində, üzüm tarlalarında, mövsüm mərasimlərində iştirak edirdilər. Xorla icra edilən havacatlar da elə bu səbəbdən yaranmışdır. 50-ci illərdən sonra xor lirikası demək olar ki, daha peşəkar şəkil almışdır. Qazax aşığılarının xor lirikasında yüksək peşəkarlıq göstərmələrində Aşığı Ədalət Nəsimovun və Aşığı Şəadət Gülməmmədovun əvəzsiz xidmətləri olmuşdur. Onlar dövlət tədbirlərində xor ansamblının daha mütəşəkkil şəkil almasında yeniliklər edərək, özəlliklər yaratmışlar. Qeyd etdiyimiz kimi, hər havacatda xor lirikası təşkil etmək mümkün

olmadığı üçün bu həddi qoruyub saxlamaqda ustad Aşiq Ədalət Nəsimovun böyük rolu var.

Ədalət Nəsimovun “Vurğunu” “Ədalət təranələri” havacatları müasir dövrdə də aşığılar tərəfindən məclislərdə ifa edilir. Yaşayan aşığı sənətində havacatların düzgün ifa tərzində Ədalət Nəsimovun əməyini yüksək qiymətləndirmək lazımdır.

Ədalət Nəsimovun özünəməxsusluqlarından biri də solo-saz ifaçılığıdır. Solo-saz ifaçılığı bütün zamanlarda aparıcı olmuşdur. Ədalət Nəsimova qədər aşığılardan solo-saz ifaçıları olsa da nədənsə solo-saz ifaçılığı məhz onun adı ilə daha çox məşhur oldu. Bilirik ki, Aşiq Ədalət Nəsimovun barmaq imkanları səs imkanlarından daha yüksəkdir. Onun ifa tərzini ilk saz çalmasından, havalara yeni çalarlar qatmasından bilinir. Ondan sonra bir çox aşığılar solo-saz ifaçılığını davam etdirmişdir. Yaşayan aşığı sənətinin ustad aşığılarından olan Ədalət Nəsimov həm də yaradıcı aşığılarımızdandır. Yaratmış olduğu havacatlar və aşığı şeir şəkilləri vardır. İrfan mövzuları sovet aşığılarına ustadlarından keçən, ancaq çox da rəğbət görməyən aşığı şeiri mövzusu olduğundan sonrakı zamanlarda yalnız bəzi istedadlı aşığıların müraciət etdiyi qaynaq olmuşdur. Aşiq Ədalət Nəsimovun yaradıcılığından bir şeiri bu baxımdan xarakterikdir:

Ey qəlbi qaranlıq, möhdədil xəstə,
Birinci sidqini mövlaya bağla.
On səkkiz min aləm, küllü kainat,
Xəlq eyləyən ərşi səmaya bağla.

Dünyaya nə qədər peyğəmbər gəlib,
Neçə mürsəl gəlib, neçə ər gəlib,
Əliyə Zülfiqar, qul-Qənbər gəlib,
Düldülə suvar ol, Murtəzaya bağla.

Ustad həm də güclü hafizəyə malik, yaddaşında çox sayda dastanlarımız olan, klassik aşığı sənətinin bilicisidir. Son dövənlərdə aşığı sənətində bir çox dəyişikliklər olsa da

məsələn, şeyird əvəzinə şagird deyilsə də Ədalət Nəşibov “şeyird” deyir. Ustadlara hörmətlə yanaşmaq, saza olan qayğı Ədalət Nəşibovun həyatda ən önəm verdiyi və həssas yanaşdığı məsələdir.

İlhamə Qəsəbova
Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru

ƏDALƏTİN QOŞA SAZI

1988-ci il avqust ayının 4-də Köhnə Qışlaq kəndinə ustad Aşiq Aslan Aslanovun oğlunun toyuna qoşa sazla təkcə gəlmişdi. Səhər saat altıdan başlayan yağış gündüz saat ikiyə qədər ara vermədi. Yer palçıq, mağar nəm. Lakin nə qəm. Aşiq Ədalət elə çalıb oxuyurdu ki, təbiətin bu şıltaqlığını hiss etmirdik. Ədalət iki sazla çıxış edirdi. Sazın biri ilə oxuyurdu o biri ilə ancaq saz havaları calırdı. Hər bir sazın ayrı avaz, ayrı gözəlliyi, ayrı ahəgi var idi.

Ədalətin qoşa sazı,
Dönür qızıl quşa sazı.
Hər nə çalır çalsın qardaş,
Gəlir yaman xoşa sazı.

Ədalət sazları bir-bir çaldıqca onun barmaqlarına baxırdım. San ki, onlar barmaq deyil qanaddırlar. Ədalət o qanadlarla saz dünyasının göylərində uçurdu. Sazın sehləri qəlbimdə yatmış hisslərimin hamısını oyatmışdı. Toyu təbrik etmək üçün ayağa qalxdım və sazın xoş avazı altında bədahətən bu şeiri söylədim.

İki gözəl tərlən sazın, Ədalət,
Biri yatır, biri sinir sinənə.
Sən onları hey basdıqca bağrına,
Qızır canın gəlir hənir sinənə.

Saz qəlbimdə yatmışları oyatdı,
Söz cücərib,şaxələndi boy atdı,
Odlu sinən şahə qalxan Qıratdı,
Biri düşür,biri minir sinənə.

Eyvaz deyər, qoy dağılsın duman,çən,
Saz havası həvəsimlə gəlir tən,
Bu saz deyil, mələklərdi deyim mən,
Biri qalxır, biri enir sinənə.

Yerlərdən alqış sədələri ucaldı. Hamı bir ağızdan:
”Əhsən! Əhsən! Mahir saz ustası Aşıq Ədalətə və şairə eşq
olsun!”

Əziz dostlar xalqımızın milli musiqi aləti olan saz Dədə
Qorqudla bir vaxtda yaranmış, Aşıq Ələsgərlə ucalmış, Aşıq
Ədalətlə cilalanıb, büllurlaşmış və dünyada tanınmışdır. Ədalət
saza vurğundur, saz Ədalətə. Xalqımız isə hər ikisinə.

Eyvaz Qələmçəli

HAQQ AŞIĞI

Aşıq sənəti haqqında danisarkən ilk novbədə aklıma
gələn fikir haqq aşığıdır. Aşıq haqqın tərənnümçüsüdür. Gözü-
müzü dünyaya açanda saz səsi esidib, sazın laylası ilə böyü-
dük. Aqlımız kəsəndə isə sazın möcüzəli sirlərini öyrənməyə,
böyük ustadları oxumaga və dinləməyə başladıq. Bu ustadlar
içərisində 20-ci yüzilliyin ən böyük sənətkarları xatirlənarkən,
Ədalət Nəsibov adı xüsusilə qeyd olunur. Kiçik yaşlarımda
aşiq Ədalətin lent yazılarını çox dinləmişəm. Digər aşığıların
ifasına bənzəməyən ifa həmişə mənim diqqətimi cəlb etmişdir.
Nə sirr var bu ifada? Daim bunu araşdırmaq istəmişəm. Buna
görə də, müqayisəli təhlillər aparıb, Ədalət Nəsibov zirvəsinin
sirlərinə bələd olmaq üçün üz tutdum aşiq sənətinin haqdan

gələn haqq səsinə. Ənənənədən gələnləri qoruyub saxlamaqla dövrün yeniliklərini bizə catdıran Ədalət Nəşibov ucalığını xüsusi ilə qeyd etməliyəm. Ədalət Nəşibov sazda ifa etdiyi havalara ritm, dəqiqlik, aydın səslənmə, gətirdi. Aşiq sənətində solo ifa məqamlarının, dastançılıqla bərabər səviyyəyə çatmasına təkan verdi. Yanıq Kərəmi havasını elə bir məqama çatdırdı ki, heç kəs Ədalət "Kərəmi"sindən kənarda bu havanı dinləmək istəmədi. Aşiq Ədalətin ifa etdiyi havalar haqqında fikir söyləyərkən onu qeyd etməliyəm ki, hər hansı bir havanı ifa etdikdə onun vurduğu xallardan, güllərdən, barmaqlardan, biləkdən bəhrələnmədən gözəl ifa mümkün deyildir. Ədalət Nəşibov sazımızı xarici ölkələrdə yüksək səviyyədə təqdim etmişdir. "Yeddi oğul istərəm" filmində etdiyi ifa ilə xalqın yaddaşında öz heykəlini ucaltmışdır. Dəqiq ifası, oxunuşu, aydın tələffüzü ilə yanaşı dastançılığı yüksək səviyyədə olan Ədalət Nəşibov sağlığında el-oba içində "Dədə" titulu qazanan sənətkarların sırasına qoşulmağı bacarmışdır. Xoşbəxtəm ki, mənim qalib olduğum müsabiqədə Ədalət Nəşibov imzası var. Saz deyiləndə Ədalət, Ədalət deyiləndə saz yada düşür. Ədalət Nəşibov haqqına çox şairlər şeirlər yazmışdır. Fikrimi Bəhmən Vətənoğlunun şeirindən bir bəndlə yekunlaşdırıram.

Həkim, aşiq el üçündür,
Əllərimiz əl üçündür,
Hər bir barmaq tel üçündür,
Qıymaynan ölə barmaqlar.

Nemət QASIMLI
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi

SAZ DÜNYALI SƏNƏTKAR

Aşıq havaları zərif, ləçəkli əlvan ətirli min bir güllərdən, çiçəklərdən, xallardan, naxışlardan hörülmüş bir çələngə bənzəyir. Bu havalar Aşıq Ədalət ifaçılığında min bir möcüzə, min bir sehrdir.

Ədalət sözün əsl mənasında haqq aşığıdır. Tanrı tərəfindən bu buta verilmişdir. Onun sevgilisi-Əslisi, Leylisi elə çalışdığı Qara sazıdır. Elə ona görə də, Ədalət sinəsində saz dil-dil ötür, yanıb-yaxılır, şairləşir, bəstəkarlaşır, rəssamlaşır, filosoflaşır, möhtəşəmləşir...Bizi adi həyat qaydalarından ayırıb, qeyri-adi ruhi bir aləmə çəkib aparır. Elə bir aləmə ki, orda adi heç nə yoxdur. Nə varsa qeyri-adi sirli-sehirlidir. Əhsən belə bir dünyanı yaradan sənətkara. Ədalət saz adlı əfsunuyla musiqi dünyamızın seyrəngahına seyrə çıxmış dəli-divanə bir aşığıdır. O, saz adlı şamın pərvanəsidir, dolanır dönə-dönə bu şölənin başına. Saz onu yaşadan fateh edəndi. Sazdı onu könüllərə məlhəm edən. Odu sazı göyün yeddi qatına ucaldan. Odu sazı ilahiləşdirib, müqəddəsləşdirən...

Aşıq Ədalət sənəti Azərbaycan aşığı ifaçılığı üçün yeni milli ruha bağlı mənəvi sərvətdir. Onu qiymətləndirmək müasir sənətşünaslarımızın vətəndaşlıq borcudur.

İlqar İMAMVERDİ

KAMİL USTAD

Ədalət elə sənətkarlardandır ki, onun sənət sehrini çox vaxt hətda sözlədə ifadə etmək olmur. Yəni bəzi məqamlarda yazıçı da, jurnalist də, şair də Ədalət sazının təsirini və yeniliyini sözlə ifadə etməkdə çətinlik çəkir. Bu baxımdan gözəl qələm sahibi, şair-publisist M. Alanın fikirləri çox diqqətə layiqdir:

“İşə bax ki, saz istənilən sözü əvvəldən-axıra böyük həssaslıqla müşayət etməyə, onu iliyinə qədər açıb göstərməyə

qadırdır. Söz isə sazı qayıdıb qaldırmağa nə qədər cəhd etsə də, yenə əli yalın qalır”

Ədalət rejissordur. O, gözlərini yumub qəlbində tüğyan edənləri xəyalən “səhnələşdirir” O dur ki, gözlərini yumur tamamilə öz səhnəsinə qapılır. Bax onda Ədalət Ədalət olur. Məhz bu məqamda-Ədalət ruhən ədalət olanda onu çəkmək lazımdır.

Ədalət eşq divanəsi, sənət dahisidir. Onun Kərəm, Məcənnun olması başqaları üçün adi görünür. Eşq əhli olmayan eşq divanəsinin dərđini anlaya bilməz. Eşq sərvətdir Allah bu sərvəti hamıya bəxş etmir. Ona görə də, sevməyi bacarmayanlar sevənləri duya bilməz.

Heç təbiəti seyr etmisinizmi? Dəli küləklər əsir. Qara buludaları göyün üzündə eldən-elə qovur. Sonra şıdırğı yağış yağır. Yağışdan sonra ayazıyan təbiət öz hüsnünə füsnukar bir cazibə verib ətrafa gülümsəyir və vurğunlarını məftun edir. Ədalətin sazlı dünyası da belə cazibədar bir təbiətdir. Qara saz sinəsində səhnəyə çıxan Ədalət gözlərini yumub “öz aləminə” daxil olur. Başını Qara saza söykəyib onunla necə danışırsa, könüllərə hakim kəsilir. Yağışdan sonra dünyaya gülümsəyən təbiət kimi Ədalətin ifasından sonra ruhları təzələnən pərəstəşkarları da saz və Ədalətə minnətdarlıqla baxırlar.

Əlində ki, saz Ədalətin fikir, qəlb “ekranıdır”. Gərək bu sehrli ekranda cərəyan edənləri görməyi bacarasan.

Ədalət həm də, dastanlarımızın gözəl bilicisidir. Ədalət ustadlar ustasıdır. Dədə Ələsgərin sənətkar qarşısında qoyduğu tələb-onun üçün ibadətdir:

Aşiq olub tərki-vətən olanın,
Əzəl başdan pür kamalı gərəkdir.

Ədalət qəlbən və ruhən ustadın tələbi səviyəsindədir. Bu mərtəbəyə onu qəlbində gəzdirdiyi eşq yüksəldibdir. Fizuli söz, Ədalət saz dünyasının fatehidir. Bu ülvü eşq onu pür kamala yetirmişdir.

SAZIN MÖCÜZƏSİ

Onunla söhbətə demək olar ki, “davalaşma” erk gileylə başladıq. Ayrılındasa öpüşüb-görüşdük, kövrəlib incəldik. Sən demə əsl Ədalət söhbətlərin dərin qatında, təssüratların arxa planındadır. Bütün istedadlı adamlar kimi, o da incikdir, kövrək, erkli tez yumşalandır. Bunu başa düşməyə nə var...Eyni zamanda çalğıcı kimi qaynar, həyat eşqli, mehriban və kövrək Ədalət çaldıqca səni gözləri ilə oxşayır, ovsunlayır. Bu gözlərdə uşaq saflığı da var, pirani yorğunluğu, nigarançılığı da. Əzaları oynayan təbiətin sifətində dörd fəsli, insan ovqatının iki taleyimi görünür.

Ədalət hər dəfə saz çalanda, Kərəm kimi yanır, inləyir, çırpınır... Bu sənət yanğısı onun ömründən şamlar əridir, daşlar salır, simlər qırır. Ədalərsə bütün bu itkiləri görə-görə, duya-duya oda sarı dartınır, lap Kərəm kimi.

Ağalar MİRZƏ

“GÖYÇƏGÜLÜ” GÜL AÇDI

Bir ümid iştiratı var idi Kərəmin yanmağında. Bəlkə yanardı ki, bu alovu uzaq əsirlərdən görsünlər. Kərəm yandı da, külə döndü də, lakin işığı hələ gəlir; işığı çoxdan sönmüş ulduzlar kimi.

Dünən Kərəm alışımsdı, dünən saz da, köynəyinə sığmırdı, alovdan don geyinmişdi. Şəfəqlər kimi bir-birinə dolaşan tellər bəlkə də Əslinin fikrindən ağarmış tellər idi.

İlhamı yaz kimi, ruhu yaz kimi,
Avazı ilahi bir avaz kimi;
Yenə də köksünə sıxıb saz kimi,
Sevdalı könlünü çalır Ədalət...

Bəli, iki gün idi ki, M. Maqamayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının səhnəsi Aşıq Ədalət Nəşibovun rəhbərlik etdiyi Qazax aşıqlarının ixtiyarına verilmişdi. Sazın pərdələrində neçə hikmət, neçə dastan qonaq gəlmişdi. Orda igidləri döyüşə haraylayan qoç Koroğlunun dəli nəbəsi, Tufarqanlı Abbasın həsərat dolu mahnıları, Qəribin sevdalı fəryadı, Kərəmin alışıb yanmağı var idi.

Qədim saz havaları özündə neçə dastan, neçə qəhrəmanlıq hayqırımı yaşadır. Sazın ən yaxşı ifaçısı kimi tanınmış aşıq Ədalətin barmaqlarından havalanan xalq melodiyları gah şirin bir hekayət danışır, gah da acı bir xatirənin fəryadına çevrilir. Ədalət sazını dünyanın böyük salonlarında, səhnələrində dindirmişdir. Bu istedadlı ifaçının virtuoz hərəkətləri, kamil ifaçılıq texnikası, musiqi duyumu neçə-neçə könulləri fəht etmişdir. Ədalətin sonsuz bir ilhamla çaldığı “Yanıq Kərəmi”, “Baş sarıtel”, ”Cəlili”, “Misri” və başqa saz havaları dinləyicinin fikrini dastandan-dastana qanadlandırır. Ədalət bu havaları yeni xallar, yeni çalarlarla zənginləşdirmişdir.

Nüsrət KƏSƏMƏNLİ

DÜŞMƏNİ QARDAŞ ELƏ, ƏDALƏT

Bilirdim ki, hardasa nə vaxtsa görüşəcəyik. Günlərin bir günü Qazaxda görüşdük. Lap əvvələr ona Ədalət deyirdim, indidəmi deyim, ürəyim gəlmirdi. Xalq sevimli oğlunu adıyla çağırmaq. Onu qoruya-qoruya, əzizləyə-əzizləyə “ustad” çağırar, “sənətkar” çağırar. Camaat necə mən də elə. Ədaləti ustad deyibən çağırdım sorğu-suala tutdum.

-Ustad, nə üçün saz havası deyəndə sənin barmaqların yadımıza düşür?

Ədalət bir müddət danışmır, çal saçlarına sığal çəkir, nələrisə xatırlayır, yada salır.

-Ay qağa bu sirdən agah olmaq üçün sizin də dədəniz pinəçi Məhəmmədəli olmalıydı. Gərək siz də evinizdə olan son, bircə yumurtanı söz sahibinə, saz sahibinə verəydiniz, sonrada gizlincə bu saz-söz sahiblərinə qoşulub onların məclislərində şirin-şirin uyuyadınız. Onda bəlkə də bu sirdən agah olardınız. Pinəçi dədəm məni döyərdi, qoymazdı saz çalmağa, elə bil utanardı sazlı-sözlü qonaqların məharətindən. Bax beləcə döyülə-döyülə, sazın nazik qoluna sarıla-sarıla yaşayırdım, böyüyürdüm. Saz qanıma, canıma işləyirdi böyüdükcə.

Məncə sazların hamısı birdir. Köynəkdən çıxarılmış sazların heç birində möcüzə yoxdur. Elə ki, saz köynəkdən çıxdı, barmaqlar telə toxundu, bax əsl aləm bundan sonra başlanır. Deməli məsələ ifaçılıqdadır. İfaçı gərək çaldığı havanın əsl mahiyətini başa düşsün, duysun. Cün ki, hər havanın öz rəngi, öz üslubu, öz çaları var.

O ayağa durub sazını götürür. "Təcnis" başlayır. Çalır, çaldıqca başını saza söykəyir. Xalqımızın əsrlərdən, qərinələrdən gələn qeyrət, namus, igidlik, mərdlik səsini eşitmək istəyir. Yalvarır xahiş edir, yenə təzədən başlayır.

Sazı yenə döşünə sıxır "Osmanlı Divanı"sini çalır. İki nəfər üzbə-üz durub bir birinə hədə qorxu gəlir. O deyir səni bəs belə əzərəm, bu birisi cavab verir ki, heç nə edə bilməssən. Bu dəfə o birisi yenə başlayır...

İndi bax "Misri" də artıq cəngə başlayır. Bayaqqı sözləşənlər artıq sözləşməni qurtarıb. Hərə əmudunu, gürzünü əlinə alıb dava edir, ya o bunu basır, ya bu onu.

Barışdır onları, daşa dönmüş ürəkləri duyğuya döndər, düşməni düşməyə qardaş elə, ay Ədalət!

Və bu zaman onların qulağına "Kərəmi" sədələri gəlir, "Yanıq Kərəmi".

-Ay qardaş, bu hava yeddidir. "Yanıq kərəmi", "Hicran Kərəmi", "Dol Hicranı", "Kərəm Şikəstəsi", "Sallama Kərəmi", bir də "Kərəm köçdü". Bu havaların hamısı Kərəm məhəbbətindən, Əsli paklığından danışır. Bə havaları qəbul

edib ruhən pis adam olmaq mümkün deyil. Bayaq biz cəng çalanları barışdırdığımız kimi.

-Aşiq bayaq bu havaları sadalayırsan özün neçəsini cala bilirsən?

-Elimizdə obamızda 70-80 aşiq havası var. Bəlkə hələ çamaatımızda xeylisi qalıb. Bu havacatların demək olar ki, hamısını bilirəm.

-Bu saat çalib çağıran aşıqlarımız çoxdur.

-Hə, çoxdur düz deyirsən. Yanında dəstəsi olan, hətta toya elektron kitara ilə gələn aşıqlarımız da var. Neyləyəsən texnika əsridir, hər şey inkişaf edir. Ancaq əsl aşiq deyəndə, mən bir saza, bir də sözə daha çox üstünlük verirəm. Müasir aşıqlardan Əkbər Cəfərov, İmran Həsənov, Mahmud Məmmədov kimiləri də var. Onlar sənətdə yeganədirlər, təkrarolunmazdırlar.

Eyvaz HƏSƏNOV

ƏDALƏT MƏKTƏBDİR

XV-XVI-cı əsrlərdən üzü bəri gələn sinəsi sazlı-sözlü ustad aşıqlar çox olub. O, ustadlar içində Dədə Ədalətin adı sevilə, sevilə çəkilir. Ustadlıq zirvəsinə ucalmaq hər sənətkara qismət olmur. Ustad adı Dədə Qorquda yaxın olan addır. Sənəti, yaxşı insanlığı olanlar sənətkarlar arasında şəxsiyyət kimi tanınırlar.

Əzizim, nəyi yoxdu,
Nəyi var, nəyi yoxdu.
Şəxsiyyəti olmayanın,
Bilin ki, heç nəyi yoxdu.

Dədə Ədalət böyük bir məktəbdir, nəin ki, məktəb, Akademiyadır desəm lap yerinə düşər. Ona görə ki, nə qədər

saz çalanlar var hamısı Ədalətin Nəsimovun həvəsi ilə sənətə qədəm qoyublar, ondan bəhrənəliblər. “Yeddi oğul istərəm” filminə Aşıq Ədalətin “Yanıq Kərəmi”sinə görə baxanların sayı hesabı yoxdu. Ustad Ədalət oturuşunu, duruşunu bilən insan olubdur. Odur ki, tarixdə izi qalacaq. O, şöhrət üçün canından keçən insanlardan olmayıb. Şöhrət Ədaləti tapıb və onun ciyninə qonub.

Əsrdə bir,
İldə bir əsrdə bir,
Ədalət tək ustadlar,
yaranar əsrdə bir,

Şair Əli Səfər oğlunun “Yanıq Kərəmi”yə oynama qardaş şeiri Ədalət Nəsimovun məşhur ifasından sonra yaranmışdır.

Başına döndüyüm qızlar gəlinlər,
Ay igid oğullar, ərlər, ərənlər,
Ay gızəl xanımlar, qızlar gəlinlər,
Dinləyin sözümü siz yavaş-yavaş
“Yanıq Kərəmi”yə oynama qardaş.

Neçə əsrdiki bir bədbəxt yanır,
İlahi bir istək məhəbbət yanır,
Kərəm libasında Ədalət yanır,
Sazda qeyzə gəlir gözdən tökür yaş
“Yanıq Kərəmi”yə oynama qardaş.

Ədalət deyəndə saz, saz deyəndə Ədalət gəlir gözümün qabağına . Böyük ustada uzun ömür, can sağlığı arzulayıram.

Əhliman RƏHİMOV
Əməkdar Mədəniyyət İşçisi,

AŞIQ ƏDALƏT NƏSİBOVUN
KÖNÜL DƏFTƏRİNDƏN

OLSUN

El adı ağır olar,
Gərək ki, adət olsun.
Eldə şadlıq olanda,
Gülmək, zarafat olsun.
Gen olar mərd könülü,
Sadə sülhə sarıdı.
Namərd mərdlə, uyuşmaz,
İstər ədavət olsun.

Kim səni məcbur edir,
Başını əbəs qatmıram.
Mərdləri utandırıb,
Namərdi aldatmıram.
Dərməmişəm dəyməmiş,
Müftə zoğal satmıram.
Bu saz-söhbət sən üçündü,
Səndə də, qeyrət olsun.

Gəl, Ədalət, bəs haçan,
Söylə günün xoş keçə.
Zimistandı məşəqqət,
Bahar gələ, qış keçə.
Bir yerdə ki, zəhmət çəksən,
O zəhmətin boş keçə.
Baş əyməynən bir də ora,
İstər ziyarət olsun.

İNDİ

Ana xilqətindən zühr olan zaman,
Verdi tərbiyəmi ay atam, indi.
Bu dünyanın nazı-nemətlərindən,
Qaldı dəhanımda aya tam indi.

Soydurursan müxənnətin dərisini,
Dar məzara göndərirsən dərşini,
Kim alıbdı hər elimdən dərşini,
Seçibmi Quranda ayə tam indi.

Geyinibdi yar qəddinə yar ağı,
Şərbətədi Ədalətə versən, yar, ağı.
Götürüb əlimə oxu, yarağı,
Müxənnət sərşinə ay atam, indi.

BAĞLA

Ey qəlbi qarnlıq, möhtədil xəstə,
Birinci sidqini mövlaya bağla,
On səkkiz min aləm, külli kainat,
Xəlq eyləyən ərşi- səmaya bağla.

Dünyaya nə qədər peyğəmbər gəlib,
Neçə mürsəl gəlib, neçə ər gəlib.
Əliyə Zülfıqar, qul-Qənbər gəlib,
Dül-dül suvar, ol Mürtəzaya bağla.

O qəbirdə yalqız qalan vaxtında,
Nakreyillər xəbər alan vaxtında,
Odlu gürzü başa çalan vaxtında,
Dil tutulub, sızlar əzaya bağla.

Alimlər quranda gözlər yasini,
Ovçular marıxda gözlər yasini.
Ədalətin yada düşüb yasini,
Pənci-şəfi ali əbaya bağla

SƏN OLDUN

(Deyişmə)

Elbrus – Ədalət aşiq tək düşüb dillərə,
Gözəl havaları çalan sən oldun.
Tərifin düşübdür bir çox dillərə,
Saz ustası adın alan sən oldun.

Ədalət – Xalqım hər an sevmiş xoş avazımı,
Dərsi də ustaddan alan mən oldum.
Hər böyük məclisdə alıb sazımı,
Hər zaman həvəslə çalan mən oldum.

Elbrus – Əl vurdun tellərə o, dilə gəldi,
Toxundun pərdəyə o zilə gəldi,
Ucaldı xoş səsi, şər elə gəldi,
Mavi ekranda da, çalan sən oldun.

Ədalət – Atam öyüd verdi, tərbiyə etdi,
Ustad aşıqlar da, dadıma yetdi,
Sönmədi həvəsim mənimlə getdi,
Sənətdə qələbə çalan mən oldum.

Elbrus – Bizlərə xoş gəlir aşiq nəğməsi,
Ruhları oxşayır bu sazın səsi.
Cəlb edir özünə sevən hər kəsi
Elbrusu eşqə salan sən oldun.

Ədalət – Ədalətəm, qəlbim elə bağlıdır,
Bir də ki, sazımda telə bağlıdır,
İlhamım bir coşqun selə bağlıdır,
Sənətimə sadıq qalan mən oldum.

GÖZƏL

Mən necə aşiq olmuşam
Sən tək zülfü mara, gözəl.
Bil ki, ürəkdən sevirəm
İstər qəlbim ara, gözəl.
Gülün aşiqi bülbüldü
Həmdəm olmaz xara, gözəl.
Aşiq ilqarından dönməz
Çəksələrdə də dara, gözəl.

Eşqindən Məcnun edib,
Eylədin divanə məni.
Süzdürüb qaş-gözünü,
Salmayan gümana məni.
Qadir Allah qovuşdursun,
Ürəkdən sevən sevəni.
Bu arzuma kömək etsin,
Cəddi İmamzadə, gözəl.

Şirin kimi zülm eyləmə
Dağlar çapan o Fərhada.
Yazıq Kərim Əsli deyib,
Özünü yandırdı oda.
Bir ovçuyam şıkarımı
İtirmişəm bu səhrada.
Ədalətəm, atəşinə
Yanıram aşıkarə, gözəl.

SƏNNƏN

Səni vəfalı görürəm,
Var ol dostum, varam sənnən,
Dərin məhəbbət əhli sən,
Çox yaxındı aram sənnən.

Gözün qara, qaşın qələm,
Kərəm eylə dinlə hələm.
Sənin də mən xoşuna gələm,
Sağalarmı, yaram sənnən.

Sənin kimi bəndə hanı,
Kəlmələrin kövhər kanı.
Saçların heç ağararmı,
Oturubnan duram sənnən.

Ey Ədalət, denən varam,
Dost yolunda intizaram.
Anamdan yeni olaram,
Ömrü başa vuram sənnən.

OLSUN

Budur insanlığın şərti əzəldən,
Gərək ki, insanda sədaqət olsun.
Öluncə dönməsin dediyi sözdən,
İstərsə başında qiyamət olsun.

İnsan gərək sadıq olsun Vətənə,
Aldanmasın hər azğına, yetənə,
Dostun uzaqlaşib yada bitənə,
Deyin öz-özünə xəcalət olsun.

Siz çağırın gəlsin yaxşı insanı,
Özü çəksin dosata gələn qadanı.
Qanana qurbandı Ədalət canı,
İstəyir həyatı nəhayət olsun.

TƏRSİNƏ

Zəhmət çəkib şair belə söz yazıb,
İnsaf elə səhv danışma tərsinə.

Aşıq deməz tərsinə,
Ovandı nə, tərsi nə.
Cavab verə bilməzsən,
Söz gələndə tərsinə.

Sənin üçün eyib deyil bilməmək,
Özyanınnan gaf danışma tərsinə.

Bülbül cəh-cəh vurur, nə havasına,
Qış gedə, yaz gələ nə havasına.

Aşıq nə havasına,
Gəzir nə havasına,
Oxuduğun söz nədir
Gəlir nə havasına.

Desəniz oxuyum nə havasına,
Qayda qafiyə taf danışma tərsinə.

Bir sevgim var, get elçi düş al mənə,
Xəstə üçün nar yaxşıdır, alma nə?

Aşıq deyər al mənə,
Yaşıl mənə, al mənə,

Vəfalı dost deyildim,
Nahaq verdin əl mənə.

Əgər könlün istəsə də alma, nə,
Ədalətdən laf danışma tərsinə.

GƏL

Pərisgarım, umudvarım
Ya Əli, imdada gəl.
Mən isminin aşıqiyəm
Tut əlində badə gəl,
Ustad oğlu şayird olmaz
Atalardan misal var,
Dərdi möhnət xəstəsiyəm
Olmuşam ziyada gəl.

İnişallah zəlil olar
O, sənə şəkk eyləyən,
Tərk eyləyib yol ərkanı
Sirrini gileyləyən,
Çəkəkəkdir əziyyətin
Bir –birinə söyləyən,
On bir evlad sahibisən
Dogru İmamzadə gəl.

Xeyli müddət əyləşmişəm
Gözləyirəm yolları,
Qibləgahım darda qoyma
Mənim təki qulları,
Əülfəzin, Əlamdarın
O kəsilən qolları,
Peşman qoyma Ədaləti
Məhşəri -üqbada gəl.

GÜLƏRMİŞ

Ustalıq qul olar dil dolaşanda,
Qoçalmış bağbana bar da, gülərmiş.
Dövlətin çox olsa dostun çox olar,
Kasıba kənardan var da gülərmiş.

Qanana bəllidir qanmazın zətı,
Canım mərdə qurban polatdır qatı,
Möytəbər kişinin büdrəsə atı,
Topal şıllaq atıb kor da gülərmiş

Ədalətəm, təbim gəldi talanda,
Fələk vurub ixtiyarım alanda,
Bir igid sıradan dalda qalanda,
Namərd olan kədə, mərdə gülərmiş.

ƏSİQ ƏDALƏT NƏSİBOVA

İTHAF OLUNMUŞ ŞEİRLƏR

Nəriman HƏSƏNZADƏ
Xalq şairi

İDİ

Ədalətdən mən ədalət istədim,
SİNƏMİZİN DƏĞİ YAMAN DƏĞİDİ.
Ayrı görüb o yandırdı KƏRƏMİ,
Yandırmasa KƏRƏM HƏLƏ SƏĞİDİ.

BARMAQLARI SORUŞMAQDAN BEZİRDİ,
TƏZƏNƏSİ SƏĞ ƏLİNDƏ ƏSİRDİ.
XAN ƏSLİNİ SİMLƏR BOYU GƏZİRDİ,
HARDAN KEÇİB GÖRDÜM DEYƏN YOX İDİ.

BAZARI QƏM, KƏRƏM QƏMƏ MÜŞTƏRİ,
YOLU UZAQ, ARA DÜŞMƏN ÇƏPƏRİ
QUL OLMUŞDU XAN ƏSLİDƏN ÖTƏRİ,
CAN DEYİRDİ EŞİTDİYİ LAĞ İDİ.

MƏN QUL İDİM XAN OĞLU XAN KƏRƏMƏ,
RƏHM ELƏYİN SİZ, NƏRİMAN- KƏRƏMƏ
TOY CALDIRDİ, TOYSUZ QALAN KƏRƏMƏ
GÜLƏNİ AZ, AĞLAYANI COX İDİ.

Zəlimxan YAQUB

Xalq şairi

ALANA BAX, ALANA

Xallar, güllər bir- birindən öyməli,
Telli sazı calana bax, calana.
Hayandayam heç özümdə bilmirəm,
Məni məndən alana bax, alana.

Görən fikri harda, nədə qalıbdı?
Hansı xaldan canda zədə qalıbdı?
Dirsək dizdə, əl cənədə qalıbdı,
Xəyallara dalana bax, dalana.

Dağ yeri yir, qaya uçur , daş düşür,
Əsli yanır, gözdən qəlbə yaş düşür.
Ərzurumun gədiyinə qış düşür,
Lələ köçür, talana bax, talana.

Saz yaşayır zillər, bəmlər içində,
Ötən güllər, gələn dəmlər içində,
Bir aləmdi, bu aləmlər içində,
Bizdən sonra qalana bax, qalana

Nəsillərin yağısı var, adında
Hamıdan çox Kərəm qalıb yadında,
Mən desəm ki, külə döndüm odunda,
Deməsinlər yalana bax, yalana.

ƏDALƏTİ DİNLƏDİM

Kim keçərdi o keçdiyi yolları,
Kim aşardı o aşdığı yolları,
Kim vurardı o vurduğu xalları,
Əfsanəni , həqiqəti dinlədim,
Bir məclisdə Ədaləti dinlədim!

Barmağında köz olmuşdu təzənə,
Biz yanırıdık, ocağa nə, közə nə?
Daş deyərdim alışmayıb dözənə,
“Yandım” deyən təbiəti dinlədim,
Bir məclisdə Ədaləti dinlədim!

Tellərə bax, nə hikmətdi, nə sirdi,
Yenə qəlbim güllərinə əsirdi,
Qılınc kimi doğrayırdı, kəsirdi,
Pərdələrdə cəsarəti dinlədim,
Bir məclisdə Ədaləti dinlədim.

Heç bilmədi soyuq nədir, isti nə,
Baş endirdi telli sazın üstünə,
Talan oldu, durdu canın qəsdinə
Neçə-neçə hekayəti dinlədim,
Bir məclisdə Ədaləti dinlədim!

Kərəm dağda Lələsini itirdi,
Abbas köçü yurddan yurda ötürdü,
Qərib öznü Şahsənəmə yetirdi,
Ayrılıqdan şikayəti dinlədim,
Bir məclisdə Ədaləti dinlədim.

Söhbətini baxış dedi, göz dedi,
Tahir yenə Zöhrəsinə döz dedi,
Vaqif çöşdü, gözəllərə söz dedi,
Dönə-dönə məhəbbəti dinlədim,
Bir məclisdə Ədaləti dinlədim!

Zili, bəmi bir- birindən təzətər,
Səs-sorağa gəldi- Vurğun, Ələsgər!
Min nəfərlə layla çaldı bir nəfər,
Ölməz olan bir sənəti dinlədim,
Bir məclisdə Ədaləti dinlədim!

A TELLƏR

Yenə nə nalədir, yenə nə səsdir,
Nədir o çəkdiyən haray, a tellər?
Yenəmi ayrıldı Gəncədən Kərəm,
Yenəmi dağıldı saray, a tellər?

Əslinin həsrəti, Qəribin qəmi,
Yükünü kədərdən götürmüş gəmi.
Məcnun intizarı, Leyli sitəmi
Haraya sığışar, haraya, tellər?

Cavan Zəlimxana doğmadır adın,
Qəddar düşmənisən sənətə yadın.
Sən bizi alovdan az yandırmadın
İnsafi gətirsək araya, tellər.

ƏDALƏT

İlhamı yaz kimi, ruhu yaz kimi,
Avazı ilahi bir avaz kimi;
Yenə də əlində tutub saz kimi
Sədalı könlünü çalır Ədalət.

Bir az sadələvhdür, bir az da ürəkək,
Bütün varlığıyla ürəkdir, ürək,
Birdən görürsən ki, yanır Kərəmtək,
Birdən Tufarqanlı olur Ədalət.

Mübarək telləri ləpələndirir,
Çalır, böyükləri körpələndirir,
Yüksəldir ruhları qəlbiləndirir
Özünü odlara salır Ədalət.

O Məcnun aşıqdır, aşiq aşıqdır,
Sənət Leylasına sədiq aşıqdır,
Aşiq Ələsgərə layiq aşıqdır,
Bir özgə alımə dalır Ədalət.

Qəlbimdə sim olub sazın hər simi,
Onun oylağıdır sevda iqlimi,
Min insan içində təklənir kimi,
Sazıyla baş- başa qalır Ədalət.

Aşıq İmran Həsənov

SƏNƏTİNDƏ BİR ÜMMANDI ƏDALƏT

Ariflər, aqillər, qananlar deyir
Sənətində bir ummandı Ədalət.
Havacat ustası, sözün qalası
Görünməyən bir tufandı Ədalət,
Ürəklərə bir loğmandı Ədalət.

Hələ görünməyib Aləmdən bəri
Tarix unudarmı ləli, kövhəri?!
Hər xalıda Bəmtəkarın əsəri,
Tardı, sazdı, həm kamandı Ədalət,
Ürəklərə bir ummandı Ədalət.

Coşqun şəlalə var saz mizrabında,
Göyçək nəfəsində öz avazında.
Aşıq sənətini saxlar sazında,
Tilsimli bir cahandı Ədalət,
Ürəklərə bir loğmandı Ədalət.

Havaları öz yerinə yerirən,
Bütün dərd-mələli qovub itirən,
Mərəz könüllərə şəfa gətirən,
Ürəklərə bir loğmandı Ədalət,
Sənətində bir ummandı Ədalət.

Yanılmırıq ona mayak deməkdə
İmran, bu doğruya gəl qoyaq nöqtə.
Qafqazda, Cənubda, bir də ki, Şərqdə
Müxtəsəri bir sərvandı Ədalət,
Ürəklərə bir ummandı Ədalət.

ƏDALƏT

Elə çaldın “Divan” düşdü canıma,
Dədə Qorqud nəvəsisən, Ədalət.
Azərbaycan qanındansan a qardaş,
Babaların kəlməsisən, Ədalət.

Doğruluğun təməli “Divani”,
Havaları ustadların nişanı.
Ələskər, Alı var, Abbas, Qurbani,
Sən onların nəfəsisən, Ədalət.

Musiqi taçısan, nadir incisən,
İncilər içində həm birincisən,
İmran deyər, ellərin sevinçisən,
Milyonların bir səsisən, Ədalət!

YANDIRIR

Neçə “Kərəmi” var, bircə “Dilqəmi”,
Ah-naləsi dünyaları yandırır.
Neçə fəğan edir Ədalət sazı,
Yanmaq meyli olanları yandırır,
Nakam olan insanları yandırır.

Bel bağladı namərd dostuna Dilqəm,
Dönmədi sözündən o nazlı Sənəm.
Yaş axıtdı gözlərindən dəmə-dəm,
Pür kamallı cavanları yandırır,
Nakam olan insanları yandırır.

Sanki bir tilsim var barmaqlarında,
Görsədir nakamı bircə anında,
Bir inci yaranıb sənət dağında,
Şəfa verən loğmanları yandırır,
Nakam olan insanları yandırır.

GÖRÜNDÜ

“Misri” çalıb yatanları oyatdın,
Çənlibelin çən-dumanı göründü.
Nərə çəkdi saz telində Koroğlu,
Daşdan keçən, ox, kamanı göründü.

Gəldi qulağına Həcərin səsi,
Babəkin, Nəbinin aslan nərəsi.
Sanki dağdadacaq polad qəfəsi,
Bəyin, xanın əl-amanı görüldü.

Barmağında qılınc da var, kaman da,
Aşıq İmran, düzü, qalıb gümanda,
Saz düşübdü imtahana zamanda,
Ədalət tək bir loğmandı göründü.

Aslan ASLANOV

GÖZƏL-GÖZƏL

Ay Ədalət, bir “Sarıtel” çal görək,
Oynasın alnında tel gözəl-gözəl.
Mizrabın yumşaqdır, barmağın ipək,
Sazda qanad çalsın əl gözəl-gözəl.

Dindir “Koroğlu”da elin cəngini,
Duyar Ələsgərin söz ahəngini.
Meşənin ətrini, gülün rəngini
Gətirsin dağlardan yel, gözəl-gözəl.

Coşdur ağ simlərdə Araz çayını,
Şirin nərəsini, Kürün hayını,
Maral naləsini, Laçın qıyını
Ziləm, bəm üstündə böl, gözəl-gözəl.

Məmməd İLQAR

SİNƏMDƏ

Sazında “Sarıtel” kövrəldi yenə,
Saraldı həsrətim soldu sinəmdə...
“Dilqəm”i dil açdı, Dilqəm eşqinə-
Eşqimin gözləri doldu sinəmdə.

Tellər haray saldı, tellər danışdı-
“Ruhani” ruhuma axdı-qarışdı,
“Yanıq Kərəmi”də Kərəm alışdı-
Əsli saçlarını yoldu sinəmdə.

“İncəgülü” – elin eşqi, ülfəti,
“Misri” – Koroğlunun gücü, qüvvəti!
“Qaraçı” – qoynunda köçü-külfəti! –
Yaylağa uzanan yoldu sinəmdə.

Məmmədi dərd əyməz, lələ, dünyada-
Çox arzum getsə də yelə dünyada...
Bu saz ki, yaşayır hələ dünyada –
Taleyin zülmü də baldı sinəmdə!

ƏDALƏTİNDİ

Sarılib sazıma çalxanır yenə,
Bir dəli dəryada Ədalət indi.
Saz alıb sənətdə “Mənəm” deyən kəs,
Dur çıx meydanına Ədalətin, di!

Yetir dar ayaqda yenə saz dada,
Hər naşı barmaqdan gəlməz saz dada.
Sözdə də sərrafdı, Qara sazda da,
Bu qərar haqqındı, ədalətindi!

Saz var-Məmməd İlqar, var bu dünyada,
Söz var- əl çirkidi var, bu dünyada,
Bir təxti-səltənət var bu dünyada,
O da, ustadımız Ədalətindi!

Əli Qurbanov

ƏDALƏT

Bir də baxırsan ki telli sazını
Ümman sinəsinə çəkdi Ədalət!
Kərəmi od aldı, Əsli alışdı,
Pərdədən pərdəyə çəkdi Ədalət!

Qanlı qasırgada açdı yelkənin,
Dağ oldu qoynunda dumanın, çənin,
Koroğluya döndü, yağı düşmənin
Yurdunu şumladı, əkdi Ədalət!

Ay Əli, kim kimi kökcünə alır,
Bu kürreyi-ərzə belə səs salır?
Yox, o, sazı çalmır, saz onu çalır,
Xaliq tək yaradıb, təkdi Ədalət!

ƏDALƏT SAZ ÇALANDA

Neçə könül sızıldayar, ağlayar!
Huşa gələr, Ədalət saz çalanda.
Gah qəmlənər, gah nəşədən çağlayar,
Coşa gələr, Ədalət saz çalanda!

Qırat çapar, Misri qılınc görünər,
Çənlibeldə yol dumana bürünər,
Koroğlunun ayağına sürünər
Paşa gələr, Ədalət saz çalanda!

Oddan olar Xan Kərəmin sözü də,
Alovlanır Əslisi də, özü də.
Əli, neçə bağırdaşın gözü də
Yaşa gələr, Ədalət saz çalanda!

TELLİ SAZ

Qorqud sinəsində üçcə tel oldu,
Şirin xəyallara daldı Telli saz!
Yuvası ürəklər, yurdu el oldu,
İllərə yaşandı, qaldı Telli saz!

Neçə qız köçüldü, gəlin gətirdi,
Neçə ər oğlunun toyun bitirdi,
Neçə həsrətlini kama yetirdi,
Neçə bəy nəməri aldı Telli saz!

Gah qılınc qalxanla səfərə çıxdı,
Sıyrıldı köynəkdən, şimşək tək çaxdı,
Yağı düşmənləri yandırdı, yaxdı,
Canına vəlvələ saldı Telli saz!

Axır on bir tellə meydana vardı,
Yetmiş iki dildə tufan qopardı...
Əli, min-min illər gəzdı, axtardı,
Tapdı Ədaləti, çaldı Telli saz!

Ağamalı SADIQ ƏFƏNDİ

SAZ ÇALANDA VƏTƏN OLUR ƏDALƏT

Fələyindən açılmamış sirdimi,
Sinəsindən yaralanmış şirdimi,
Ozandımı, ocaqdımı, pirdimi,
Dilim tutar, yazılıarmı bu hikmət?
Saz çalanda Allah olur Ədalət.

Ün ünlədi, dağ yeridi üstümə,
Can alışdı, el yeridi üstümə,
Elə çaldı, elə durdu qəsdimə,
Daha məndə nə hal qaldı, nə halət
Saz çalandazülüm olur Ədalət

Duman gəlib bu dağları alıbsa,
Koroğlu tək pirim darda qalıbsa,
Bağrı qanlı Cunun belə çalıbsa
Döyünübsə sinəsində bu millət
Saz çalanda cunun olur Ədalət.

Səs- sitemli, sinə körük- gözlər qan,
Barmaqlar dərd, kəlmələr-od, sözlər-qan,
Bundan betər nə inqilab, nə üsyan,
Bundan artıq hayqırmağa nə hacət?
Saz çalanda üsyan olur Ədalət.

Aman allah haraya bax, haya bax,
Ərzurumdan axıb gələn çaya bax,
Kürəyimi dəşib keçən gülləyə,
Qolumdakı çəkilməmiş yaya bax

Oyan qafil tarixləri varaqla,
Qanı batan babaları soraqla,
Bəlkə səni yandıra bu hekayət,
Saz çalanda tarix olur Ədalət.

Ulu dağlar ulusundan aralı,
Quzeyində şir heykirir yaralı,
Dəli ozan dərdin alım, çal görək,
Geri döndər küsüb gedən maralı,
Bəlkə mənim yatan bəxtim oyana.
Belə çalsan axar sular dayanar,
Dilə gələr tapdaq olan torpaqlar.
Sönüb gedər çıraqlarım alışar,
Yanıb gedən arzularım yarpaqlar.
Darda dada çatan olur Ədalət
Əllərindən tutan olur Ədalət

Şükür olsun ozan gördü gözlərim,
Xeyri şəri yozan gördü gözlərim,
El yolunda gilə-gilə əriyən,
Şirin candan bəzən gördü gözlərim,
İnnən belə yox Tanrıdan diləyim
İnnən belə yox dilimdə şikayət.
Ünləyəndə aşıqların fələyi,
Dədə olur, atan olur Ədalət,
Saz calanda vətən olur Ədalət

Pənah GÖYÇƏ

BİLMƏZ

Dünya solar, Ədalətin
Sənət bağı sola bilməz.
Heç fələk də Qara sazı,
Onun kimi çala bilməz.

Qulaq versən ona bir an,
Durulur qan, saflaşır can.
Tək yaradıb onu dövran,
İkincisi gələ bilməz.

Hər çalğısı bir özgə sirr,
Yoxdu nöqsan, gəzmə kəsir...
Pənah Göyçə düşüb əsir;
Özgə cür də ola bilməz.

ƏDALƏT

Odur, Qara sazı basdı döşünə,
Yandırıb- yaxacaq yenə Ədalət.
Bu Allah sədasi, Yaradan nuru,
Söylə, necə düşdü sənə, Ədalət?!

Elə ki, mizrabın tellərdə gəzir,
Dağlar da daşlar da çəkməyir hənir.
Sənə qulaq assa ən qadir kafir,
Bağlanar imana, dinə Ədalət!

Pənah Göyçə neçə illərdən bəri,
Qoxlayır Göyçədən əsən yelləri...
Xoşbəxt gələcəyə səslə elləri,
Qoyma həyat eşqi sənə, Ədalət!

ƏDALƏTİN

Bu cahana tək gəlibdi,
Tayı hanı Ədalətin?!
“Ruhani”si əfsunlayır,
Hər insanı Ədalətin.
Yer üzünü fəth eləyib
Adı-canı Ədalətin.
Qadir Allar, sağlam olsun
Daim canı Ədalətin.
Yüz yaşasın, tükənməsin
Bu imkanı Ədalətin.

Şükür sənə, Yaradanım,
Xoş anında yaratmısan.
Bu dünyada, bü ölkədə,
Bu zamanda yaratmısan.
Belə qüdrət, belə şöhrət,
Belə şanda yaratmısan.
O xislətdə, o sifətdə,
Elə canda yaratmısan;
Qoy bəzəsin bəxt ulduzu
Kəhkəşanı Ədalətin.

Təkdi sənət aləmində,
O, üzükdə nadir qaşdı.
İfasına bənzər yoxdu,
Saz çalmaqda təkdi, başdı.
Hər kəs onu duymayırsa,
Köksündəki qara daşdı.
Meydanına çıxan hanı,
Çıxmamışdan dönüb qaçdı
Duyanlarla cərgələyib
Dörd bir yanı Ədalətin.
O çalanda qızıl güllər

Özgə cürə ətir saçır.
Xəzan almış budaqlar da,
Cana gəlib çiçək açır.
Məclisinə şeytan gəlməz,
Baş götürüb nifrət qaçır.
Xoş arzular qanadında
İnsan oğlu quş tək uçur;
Pənah Göyçə, ömrə dəyər
Hər bir anı Ədalətin.

İslam

ƏDALƏT ƏMİ

Dondü kipriklərdə yağan qar, qırov,
Hicranın köhləni gəmiri dilov,
Keşiş getdi, Kərəm getdi, qovhaqov.
Nə bivaxt yetişdi, ayrılıq dəmi,
Çal qurbanın olum Ədalət əmi,
Bax belə çalarlar “Yanıq Kərəm”i.

Sinəmdə ürəyim, kürəyə döndü,
Bu hava ehtiyac, gərəyə döndü.
Endi uca dağlar, dərəyə döndü,
Hələ qurumamış közümün nəmi,
Çal qurbanın olum Ədalət əmi,
Bax belə çalarlar “Yanıq Kərəm”i.

Sızım-sızım sızıldatdı, əritdi,
Bir xan oğlan, Ziyat kimi ər itdi.
Dağı, daşı üstümüzə yeritdi,
Ana ürəyinin dərdi, vərəmi.
Çal qurbanın olum Ədalət əmi,
Bax belə çalarlar “Yanıq Kərəm”i.

Ay camaat, köç getdimi, belə hey!..
Deyin çoxmu gedəcəkdi, belə hey!..
Hardasınız, ay Kərəm hey,... lələ hey!..
Dağlar da götürməz bu qədər qəmi,
Çal qurbanın olum Ədalət əmi,
Bax belə çalarlar “Yanıq Kərəm”i.

O gur axan dağ çaymı, bilmirəm?
O bir döyüş alayımı, bilmirəm?
Əsli Xanın harayımı, bilmirəm?
Ustad sazı mat eyləyib aləmi,
Çal qurbanın olum Ədalət əmi,
Bax belə çalarlar “Yanıq Kərəm”i.

Kağız yandı, tüstü çıxdı qələmnən,
Can qalmadı bu kədərdən, ələmnən.
Zildə, bəmdə soraq verir Kərəmnən,
Yaralı könlümə eylə məlhəmi,
Çal qurbanın olum Ədalət əmi,
Bax belə çalarlar “Yanıq Kərəm”i.

Baş pərdədə mizrab vurdun, nə xaldı,
Niyə günəş göydə birdən saraldı.
Çınqı düşüdü, aşıq-məşuq od aldı,
Kim kimə edərdi belə sitəmi,
Çal qurbanın olum Ədalət əmi,
Bax belə çalarlar “Yanıq Kərəm”i.

Kərəmidə şad könüllər yaslanı,
Ağlıyaram, yanaqlarım islanı.
Çarəsiz bir dərdə saldın İslamı,
Xəlqimiz unutmaz heç zaman səni,
Çal qurbanın olum Ədalət əmi,
Bax belə çalarlar “Yanıq Kərəm”i.

Nəsir Əhmədli

ƏDALƏT

Gəlişin bəzəyər toyu, bayramı,
Qəlblərə nur çilər coşqun ilhamın.
Böyükü-küçüklü sevinər hamı,
Hansı bir məclisdə olsa, Ədalət!

Qocalar dünyadan dördəlli tuqar,
Cavanlar min arzu, min kama çatar,
Körpələr beşiksiz, laylasız yatar,
Mizrabı əlinə alsan, Ədalət!

O qədər vurğunam sənə, ay ustad,
Şirin gülüşündən könlüm olur şad.
Elə bilirəm ki, dayanar həyat
Bircə an xəyala dalcən, Ədalət!

Yığalar camıma qızıl dağını,
Vermərəm mən sənə bir barmağını.
Kərəm saxta sanar öz yanmağını,
Bir “Yanıq Kərəmi” çalsan, Ədalət!

Yaşamaq nə qədər şirin olsa da,
Nəsirin qəlbindən gəlir bu səda:
Yüz ömür verərəm, vallah, dünyada
Tək bircə gün artıq qalsan, Ədalət!

Mirsəyyaf Zamanlı

“DİLQƏMİ” ÇAL, ƏDALƏT

Ömrüm boyu qəm fəslidi könlümün,
Ay Ədalət, “Dilqəmi” çal, “Dilqəmi”.
Dəryaların suyu məni söndürməz,
Ürəyimdən çəkə bilsə, dil, qəmi,
Ay Ədalət, “Dilqəmi” çal, “Dilqəmi”.

Yaxın gəlmə, odum səni bürüyər,
Dərd üstünə bürəm-bürəm yeridər,
Barmaqların damcı-damcı əridər,
Daha bəsdə, qurdalama sinəmi,
Qurban olum, “Dilqəmi” çal, “Dilqəmi”.

Arzularım qönçə-qönşə əzlidi,
Kəm taleyim nədən oda yazıldı?
Mirsəyyafa bircə gecəyüz ildi,
Bir nəfəs çək, ürəyimdən böl qəmi,
Ay Ədalət, “Dilqəmi” çal, “Dilqəmi”.

Bəhmən VƏTƏNOĞLU

ÇAL AŞIQ

Çaldın yana-yana “Yanıq Kərəmi”,
Yaman düşdü ürəyimə xal, aşiq.
Elə bildim təzə köçür Ziyadxan,
Ağrın alım, onu bir də çal, aşiq!

Bu nalənin ahı mədi, ünü nə?
Lələ gəldi gözlərimin önünə.
Özüm düşdüm xan Kərəmin gününə,
Əsli saldı ürəyimdən yol, aşıq,
Ağrın alım, onu bir də çal, aşıq.

Axşam-səhər şəh düşəli qoynuna,
Gür bulaqlı, göy meşəli qoynuna,
O dağların bənövşəli qoynuna
Mən gedirəm, sən salamat qal, aşıq,
Ağrın alım, onu bir də çal, aşıq.

ƏDALƏTİN SAZINDA

Əsli nalə çəkər zülfü pərişan,
Fəqan eylər Ədalətin sazında.
Kərəm çıxar alovların içindən,
Üsayan eylər Ədalətin sazında.

Haray çəkər: - Dünya mənə dar deyin,
Xan evində Gülgöz yarım var deyin.
Divarqanlı Aşiq Abbas yar deyin
Tüğyan eylər Ədalətin sazında.

Dağ çəkilər neçə dərdə, mələla,
Cilvələnər hər hər bənövşə, hər lala.
Zöhrə deyin Tahir yetər vüsala,
Dövrən eylər Ədalətin sazında.

Gələr qızılgülü dərməyə Dilqəm,
Dərrib pünhan yerdə sərməyə Dilqəm.
O dünyada yarı görməyə Dilqəm
Güman eylər Ədalətin sazında.

Libası poladdan geyən Koroğlu,
Ulu şahlar boynun əyən Koroğlu.
Nərəsindən yer titrəyən Koroğlu,
Cövlan eylər Ədalətin sazında.

Qədr eyləyər xəyallara, qananı,
Bircə anda dolandırar cahanı.
Zərif tellər hər duyğusuz nadanı
İnsan eylər Ədalətin sazında.

SAZIN SƏSİ

Bu sazın səsini bir yaxşı dinlə,
Bir gəlin bulaqdan alır səhənki.
Bu sazın səsini bir yaxşı dinlə,
Kəhərin köhləni vermir üzəngi.

Bu sazın səsini bir yaxşı dinlə,
Sulanmış meydandı... “Koroğlu cəngi”...
Bu sazın səsini bir yaxşı dinlə,
Gəlir at üstündə Ərəbizəngi.

Gör necə də Qeysi Məcnun eyləyib,
Aləmə səs salan Leyli burdadı.
Zümzümə, zəngülə, kəsmə şikəstə,
Bayatı burdadı, layla burdadı.

Bu sazın səsində ulu babalar,
Müqəddəs sayılan ocaqlar da var.
Bu sazın səsində yaxın obalar,
Bürkülü görünən uzaqlar da var.

Bu sazın səsində könül oxşayan,
Şirin zümzüməli bulaqlar da var.

Bu sazın səsində nakam Dilqəm də,
Misikin Abdal da var, bu dağlar da var.

Bu sazın səsində qəm də, ələm də,
Arif də, alim də, qələndər də var.
Bu sazın səsində Yanıq Kərəm də,
Xəstə Qasım da var, Ələsgər də var.

KƏRƏMİ

Sənin ahın da xoş, amanın da xoş,
Dağla sinəmizi, dağla “Kərəmi!”
Ziyadxan oğlunun nakam eşqinə
Yaman ağlayırsan, ağla, “Kərəm!”
Dağla sinəmizi, dağla, “Kərəmi!”

Gurlayarsan, gurla belə, çax belə,
Qəlbimizə süzül belə, ax belə.
Fəryadınla yandır belə, yax belə,
O gedən karvanı saxla, “Kərəmi”,
Dağla sinəmizi, dağla, “Kərəmi!”

Qaytar bir an bizi ötən zamana,
Apar fikrimizi dağa-arana.
Lələli, Kərəmli düşək borana,
Bağla gədəkləri, bağla, “Kərəmi”,
Dağla siməmizi, dağla, “Kərəmi!”

Canandan ayıldın, can Əsli getdi,
Yan, ay yazıq Kərəm, yan, Əsli getdi.
Köçdü Qara Məlik, xan Əsli getdi,
Bağla yaramızı, bağla, “Kərəmi”,
Dağla sinəmizi, dağla, “Kərəmi”.

Şer də səndədi, qələm də səndə,
Nəşə də səndədi, ələm də səndə.
Əsli də səndədi, Kərəm də səndə,
Çağla, ruhumuztək çağla, “Kərəmi!”
Bizi yurdumuza bağla, “Kərəmi”.

ƏDALƏT

Qəlbini çıxarıb sıxdı köksünə
Götürüb saz kimi çaldı Ədalət.
Görənlər söylədi bu nə əfsundur,
Əqli, ixtiyarı aldı Ədalət.

Özü oxumadı, oxutdu simi,
Qızıqıdı “Cəngi” də Koroğlu kimi.
Elə ki dindirdi “Yanıq Kərəmi”,
Simlərə bir yangın saldı Ədalət.

Torpağa məhəbbət, xalqa məhəbbət,
Nə hüdud tanıdı, nə də ki, sərhəd.
Sənə öz ürəyin gətirdi şöhrət,
Sazın bir bəhanə oldu, Ədalət.

BARMAQLAR

Həkim qardaş, xeyli olar
Həsrdədi telə barmaqlar.
Yalvarıram, bir əlac et,
Qalmasın belə barmaqlar.

Həkim, aşıq el üçündür,
Əllərimiz əl üçündür,
Hər bir barmaq tel üçündür-
Qıymayın ölə barmaqlar

Kim istəmöz telli sazın,
Xoş səsini həzin-həzin.
O tellərin şəlaləcin,
Çatdırır elə barmaqlar.

Şəfa ver xəstə yatana,
Ruh versin qəmə batana.
Bəhmən tək gövhər satana
Gərəkli hələ barmaqlar!

Mehdixan KƏLBƏCƏRLİ

BAX BU SAZDADI

Hər yetən adını daşıya bilməz,
Dünyanın cəfası bax bu sazdadır.
O taylı, bu taylı Azərbaycanın
Yüz Vətən havası bax bu sazdadı.

Neçə aşıqlərin alovu, közü,
Neçə aşıqlərin səhbəti, sözü,
Neçə aşıqlərin mənliyi, özü,
Qəlbinin sədası bax bu sazdadır.

Xalqımın düşməni, dostları, yadı,
Dədələr Dədəsi Qorqudun adı,
Abbasın fəryadı, İmanın odu,
Şəmşirin sevdası bax bu sazdadır.

Aşıq Ədalətin eşqi, hünəri,
Sənət meydanında böyük zəfəri,
Qəlbinin sevinci, dərdi, kədəri,
Hər dürlü nidası bax bu sazdadır.

Çiyinlərdə gəzər eli, mahalı,
Olar dərdlilərin dərdindən halı,
Qönçə gözəllərin çılğın xəyalı,
Mərdliyin nəvası bax bu sazdadır

O gümüş tellərdə nələr var, nələr?
Gələr görüşünə əsrlər, illər.
Kəlbəcərli Mehdixanın, ay ellər,
Dərdinin davası bax bu sazdadır.

Aşıq İlyas ALOVLU

ƏDALƏT

Bərəkallah, xoş avazın varıymış,
Səni gəlməyəsən gözə, Ədalət.
Bəli, hər aşiqin hünəri deyil,
Sənət meydanında dözə, Ədalət.

Leysanında getdi köç də, Lələ də,
Səsin qulağımdan getmir hələ də.
Bir insafın olsun, adam belə də
Divan eylərmi saza, Ədalət.

Bir aləmin səsin, ümman həvəsin,
Qəlbinə yol tapır hər duyan kəsin,
Sinəmə dağ çəkdin, deyilmiş bəsin,
Təxəllüs vermədin sözə Ədalət.

Tariximiz çox dahilər itirib,
Yaddaşımız əkib, səpib, bitirib,
İndi bildim torpağımız yetirib,
İlahi istedad, təzə, Ədalət.

Əhsən elin bu saz tutan oğluna,
Bülbül tək gülşəndə ötən oğluna,
Atəşli salamlar Vətən oğluna,
Don biçsin əyriyə, düzə Ədalət.

Elə bildim Ələskərsən, Alısan,
Arif məclisində meydan alısan,
Alovlunun ürəyindən halısan? –
Yandırıb döndərdin közə, Ədalət.

Alay Tovuzlu

ƏDALƏT

Şer in laylasıdı, sazın telidi,
Sənətdə sultandı, xandı Ədalət.
Ol Dədə Qorquddan, Zərdüştdən bəri
Çox elimə asimandı Ədalət.

Gəzdikçə barmağı incə telləri,
Ecazkar notlanır sazın telləri.
Şaha baş əyməyən şux gözəlləri
Ovsunlayıb, ovlayandı Ədalət.

Havaları ruhun, eşqin rəngidir,
Bütün şairlərin söz çələngidir.
Bəzən Koroğludur, bəzən “Cəngi” dir,
Elə sanma saz çalandı Ədalət.

O ustaddır, kəlamları mərd edir,
Zəif şeri özü üçün dərd edir,
Təhrif edənlərin gözün dərd edir,
Sənət üçün gövhər-kandı Ədalət.

Elə ki “Kərəmi” çaldı sazında,
Tellər giryən olur Əsli nazında,
“Dilqəmi” səslənsə xoş avazında,
Görürsən ki, oda yandı Ədalət.

Bəzən Leyli-Məcnun, bəzən Qurbandı,
Bəzən Şah-İsmayıl, ya Alı xandı,
Bəzən də görürsən Növrəs İmandı,
Bəzən Aşıq Tufarqandı Ədalət.

O, bir aktyordu, milyon rolu var,
Sınəsində yüz dastanın qolu var,
Havacatda kişinin öz yolu var,
Tapdanmamış bir ormandı Ədalət.

Fitri istedadı anadan gəlmə,
Ağacında düz bağlanmaz hər ilmə,
Hər sənət əhlini sən Vaqif bilmə,
Ustalara pak nişandı Ədalət.

Deyirlər “çörəyi, çörəkçiyə ver”,
Naşı səngi sevər, sərraf əhli dürr.
Bilmədiyini gəl ustaddan gör-götür,
Sərvəti bol, bir ümmandı Ədalət.

Bir sazda ki, əcdadımın ruhu var,
Könlüm onu sevir, şah kimi tutar.
Ona şöhrət verən açıq-aşkar,
Həm də onnan ucalandı Ədalət.

Bir sazda ki, Üzeyiri çala o,
Sədidən, Müslümdən ilham ala o,
Demə ki, həmdəmdi pürkamala o,
Zəhmətindən kam alandı Ədalət.

Telli sazın de, zövqündən kim doyar?
Onda Vurğun eşqi, Vurğun təbi var.
Neçə Ələsgərlər, Molla Cumalar,
Saznan xalqa məşhurlatdı Ədalət.

Çal, qardaşım, bəmi-bəm et, zili-zil,
Adın-sanın şöhrətlənsin ilbəil.
Ozan yadigarımı gələcək nəsil,
Ədəbilik saxlayandı, Ədalət.

Obaları oymaq-oymaq dolan, gəz,
Hər an sənə zəvvar olsun telli saz,
Eli sevən eldən ayrı yaşamaz,
El vətəndir, el anadı, Ədalət.

Kim sənət yolunda qoyub haqqı-say,
Sənət onu dahilərə edib tay.
Özünə borc bilib, Tovuzlu Alay,
Bir şeirənən adını andı, Ədalət.

Dəmirçi ABBAS

ƏDALƏT

Qürbətin nurundan ustad yarandı,
Ələsgər sazını çaldı Ədalət!
Sənət dünyasında bağçalı-bağlı,
Gül-çiçəkli bir mahaladı Ədalət!

Sinəsi-genişli-söz bazarıdı,
Divanıdən, müxəmməsə varıdı,
Kərəmidə sanki ana arıdı,
Barmaqdan şirindi, baldı Ədalət!

Daş-qaş olsa, yüz il saya bilmərəm,
Ömür boyu yazıb yaya bilmirəm,
Sənətkara qiymət qoya bilmirəm,
Zor çatmayan gövhər-saldı Ədalət!

Koroğlu cəngisi çox qalmaqaldı,
Xotkarlar mülkünü taladı, aldı,
Misri qılınc kimi təzyəna çaldı,
Sənətində Rüstəm Zaldı Ədalət!

Elə bil hakimdi, dindirir səni,
Əlindəki sazla bilir him-cimi,
Ey Dəmirçi, bil ki Dəlidağ kimi
Yazıldı tarixə, qaldı Ədalət!

ALQAYIT

TELLİ SAZ

Dindirmək istədim, axdı göz yaşım,
Həzinsən, qəmlisən yenə, telli saz.
Xalqıma məbədka, ruhuma qida,
Ayəsən, Quransan dinə, telli saz.

Doğmadır, əzizdir alovun, odun,
Elə bir dünyasan-yoxdu hüdudun,
Xəstə Vidadinin, Dədə Qorqudun
Söylə tarixini mənə telli saz.

Bir gözü “Vaqif” də, biri “Aygün” də,
“Muğan”ı, “Bəsti”si səf çəkib öndə.
Belə deyirlər ki, Vurgun öləndə
Edib vəsiyyəti sənə, telli saz.

Həm sevincsən, həm fikirsən, həm xəyal,
Həm arzusan, həm istəksən, həm vüsal,
Ay Alqayıt, Ədaləti yada sal,
Yenə dindir, bəlkə dinə telli saz.

ƏDALƏT

Yenə də barmaqlar toxundu simə,
Eşqini zəbanə çəkdi Ədalət!
Qəm, kədər laylası toxundu simə,
Ağlayıb göz yaşı tökdü Ədalət!

“Dilqəmi” də Yəhya bəylə görüşüb,
“Zarınıcı”da saçlarına dən düşüb.
Qəbr evindən İbrahimi soruşub,
Gözünü yollara dikdi Ədalət!

Neçə dahiləri məhv etdi zaman,
Kaman saza döndü, saz oldu kaman.
Yandı yazıq Kərəm, öldü Ziyadxan,
Ah çəkib boynunu bürkdü Ədalət!

Canını odlara giryan eyləyib,
Qətrə ümidləri leysan eyləyib,
Dövrə, zamanla ücyan eyləyib
Zülmət baxışları çəkdi Ədalət!

Alqayıtam, ömür boyu, müddəsil,
Telli saz eşqinə zəliləm, zəlil.
Nə sübut lazımdır buna, nə dəlil,
Sənət aləmində təkdi Ədalət!

SƏNDƏ

Ay Ədalət, dərdin alım,
Bir kökləynən sazı, sən də.
Qadir Allah bəxş eyliyə
Yüz dastan var azı səndə.

Gördüyünü götürübsən,
Xalqa layla gətiribsen,
Gül- cücəklik bitirmisən,
Solmaz qışı-yazı səndə.

Dədə Qorqud, ozan hanı?
Əcdadımın şöhrət-şanı,-
Sənətinin qəhrəmanı-
Dadı- tamı, duzu səndə.

Aşıq gəzər diyar-diyar,
Tərhan könül alsın şikar.
Hər evdə bir Ədalət var,
Qalxıb xalqın gözü səndə.

Gözü yolda, könlü səsdə
Dinləyirlər min həvəsdə.
Yıxşırıbsan sən üst-üstə-
Şairlərin sözü səndə.

Vətənimdə boy atmışam,
Nələr yazıb-yaratmışam,
Səksən ilə mən çatmışam-
Yaşayasan yüzü, sən də

Sən çalıb, oxuyan vaxtı
Aləmi yandırdı- yaxtı,
Nəfəsindən alov çıxdı,
Sönməz eşqin gözü səndə.

İmannon da danış bir az
Yaratdı çox, yaşdı az.
Qan ağladı əlində saz,
Qaldı həyat izi səndə.

Törətiyin nə tufandı?
Barmaqlardan axan qandı,
Kərəm yandı, Əsli yandı,
Yandırırısan bizi sən də.

Haqq deyibdir Kərəm sənə,
Hər ehtiyat görəm sənə,
Toy eləyəm verəm sənə,
Ola keşiş qızı səndə.

Həsən Xəyal gəzir sərdə,
Həqiqətə çəkmə pərdə,
Məclisdə söz düşən yerdə
Unutmayın bizi sən də.

Altay MƏMMƏDLİ

SAZDA ƏDALƏT

Qorqud qiyafəli, Qorqud kamallı,
Sözdə Ələsgərdir, sazda Ədalət
Bir Kərəm sevdalı, Məcnun xəyallı,
Sözdə Ələsgərdir, sazda Ədalət.

İstər cavan, istər qoca yaşında,
Sirlər dünyası var hər naxışında,
Sənət dünyasının tacı başında,
Sözdə Ələsgərdir, sazda Ədalət

Altayam, coxları çatmaz bu ada,
Hər ikisi bir qəvvəsdə dəryada,
Qırqlar məclisində,ərşi- əlada
Sözdə Ələsgərdir, sazda Ədalət.

Ələddin İNCƏLİ

ÇALDI ƏDALƏT

Hər toyda, məclisdə telli sazını
Köksünün üstünə aldı Ədalət
Tilsimkar, ecaskar barmaqlarıyla
Caldı ürəkləri, caldı Ədalət

Sazın qüdrətinə qəlbən inandı
Qərblə agladı, Kərəmlə yandı
Abbasi yad etdi, Alını andı
Sirlə xəyallara daldı Ədalət

İncəli, kimlər ki, saza yad oldu,
Nə yazıb yaratdı nədə şad oldu,
Bənzərsiz, təkrarsız bir ustad oldu
Həkk oldu tarixdə qaldı Ədalət.

İLDIRIM ƏLİŞOĞLU

BİLLƏM

Dartılıb gərilən telə dönmüşəm,
Asta cal Ədalət qırıla billəm.
Azca bayatı de yurd kədərindən
Qeyrətdən düşərəm, yorula billəm.

Ruhuna “Cəngi” tut cavan əsgərin,
Qorxunu qəlbindən qovan əsgərin,
Yağının ağzını ovan əsgərin,
Cöküb qədəminə sarıla billəm.

Meşə tək min illər talanmışam mən,
Özgə ocaqlara qalanmışam mən,
Azğın sular kimi bulanmışam mən,
Calgınan, güman var, durula billəm.

Vətən haray cəkib, hamı getməyib,
Vallah, qələbəyə inam itməyib,
Düşmən sevinməsin, davam bitməyib,
Ox olub köksünə vurula billəm.

O taylı qardaşa əlim catmasa,
Araz birliyimə xonça tutmasa,
İldırım Qırxqızda ocaq catmasa
Catlaram, ortamdan yarıla billəm.

Barat VÜSAL

ƏDALƏTİ GÖRƏRKƏN

Köcürdüm dünyadan, görüm üzünü,
Qayıtdım söhbətli sözlü dünyama.
Ay aşiq Ədalət qurban olum mən
Cörəyi səninlə duzlu dünyama.

Götür mizrabını tel paslanmasın,
İz qubar eyləyib, yol paslanmasın,
Bülbül nalə cəkib, gül yaslanmasın,
Gərəksən ogullu, qızlı dünyama.

Fürsət hoy günümdür, harında qalar
Yaram ürəyimdə, dərində qalar
Kərəm Ərzurumun qarında qalar
Əlcatmaz, ünyetməz yazlı dünyama

Sən ki, xəstə idin sazın lal idi,
demə ki, dərdindən bir Vüsal idi,
Azərbaycan Qazax xəstə hal idi,
Qalxdın inanırdın sazlı dünyama.

Səadət BUTA

ƏDALƏT

Sinəmi dağlayıb könül məlalım
Günüm ahü- vayıynan ötür Ədalət.
Başına dolanım “Misri”, “Cəngi” cal,
Dərdi ilim –ilim itir Ədalət

Elə çal, Kərəmi qurtar ünündən,
Şeyx Sənan əl cəksin tərsa dinindən.
Qürbətdə bitməyən xarı gülündən,
Gözəl Qarabağda bitir, Ədalət.

Yusif quyusundan qəmim dərinə,
Yetişib dən-dəndi zənim dərinə,
“Sarıtel” havandan yaram dərinə,
Loğman ol, ağrımı götür, Ədalət

Sənət meydanında dövrən sənindi,
Bir şah oğlu şahsan fərman sənindi,
Butayam, sazınla cahən sənindi,
Həsərətəm, həsrətə yetir, Ədalət.

Sabir PAŞAYEV

ƏDALƏT

Gözəl sənətkarsən, gözəldə insan
Bu dünya durduqca yaşa, Ədalət
Ələsgər tək bəxtin küsməsin səndən
Taleyin dəyməsin daşa, Ədalət

Xoşbəxtsən hər yerdə el sevir səni,
Bülbül sevir səni, gül sevir səni,
Danışdır sazında tel sevir səni,
Baharsən baş əymə qışa Ədalət.

Sən saz caldın qəm karvanım dayandı,
Yorğun düşüb yatan ürək oyandı,
Yaxşı insan -insan qəlbi duyandı,
Nadandan, namərtdən haşa Ədalət

Aman qardaş köklə “Yanıq Kərəmi”,
Unudum mən bütün dərdi ələmi,
Sən həzin çal mən gətirim qələmi,
Deyək qoşa, yazaq qoşa, Ədalət.

Əli İSMAYILZADƏ

ƏDALƏT ÇAL SAZINI

Ədalət, çal sazını
Elin, oban oyansın
Zülümkarlar qarşında
Al qanına boyansın.

Ədalət cal sazını,
El, obaya nəfəs ver.
Bu tayın nərəsində
O taydan həylli səs ver

Ədalət, cal sazını,
Axsamın səhər olsun.
Ayrılıq sona catsın,
Birlik badasi dolsun.

Ədalət, çal asazını,
Ellər üçün qadası
Çal, bu ağır günlərdə,
Təbil, cəngi havası.

Ədalət, çal sazını,
O körpüdən mən keçim
Dayaq olum elimə
Mərdi namərdən seçim.

Ədalət, cal sazını,
Dağıt zülmün evini.
Duman dağdan enərkən
Gəz Azəri elini.

HƏVƏSKAR

SAZIN FƏRYADI

Aman Allah, karvana bax karvana,
Karvandakı o qaşları kamana,
Köc- köc olub Lələ düşüb gumana,
Əslidirmi düyməsini bağlayan?
Kərəmdirmi yurd yerində ağlayan?

Bəlkə Dilqəm dizin-dizin sürünür,
Duman dağa, dağ dumana bürünür,
Lələ gəlib gözlərimə görünür,
Qardaş kimdir sinəmizi dağlayan?
Kərəmdirmi yurd yerində ağlayan?

Odur haray salıb haray qoparan,
Bu dünyamdan o dünyaya aparın,
Bir el şairini elə qaytaran
Ədalətədi sinəmizi dağlayan.
həvəskardı ona könül bağlayan.

SAZDA ƏDALƏTƏM SÖZDƏ VURĞUNAM

Nələr tapdım mən Vurğunu tapanda,
Söz mülkünü çəkəmmədim qapanda.
Bir çümləsi məni qoyub sapanda,
Uzaq atıb, yol gedirəm, yorğunam,
Sazda Ədalətəm, sözdə Vurğunam.

Nizami dahidir öz aləmində,
Sənət dünyasında, söz aləmində,
Ölüb- dirilmişəm saz aləmində,
Oxu, Fizulidə “Leyli Məçnun”am,
Sazda Ədalətəm, sözdə Vurğunam.

Aynalı çiyində, qalxan əlində,
Qeyrət ürəyində, mahnı dilində,
Bir dəli nərəli boz at belində
Atam Qaçaq Nəbi Həçərdir anam,
Sazda Ədalətəm, sözdə Vurğunam

Dilimdə Vaqifin şirin qəzəli,
Qoy məni dinləsin ellər gözəli,
Başında yeddi min yeddi yüz dəli
Dəli Koroğluyam Aşıq Çununam,
Sazda Ədalətəm, sözdə Vurğunam.

Quyuda Abbasam, bir eşqi nakam,
Gözümdə həstət var ürəyimdə qəm,
Şirinə Fərhadam Əsliyə Kərəm,
Qorxuram axırda alışam yanam
Sazda Ədalətəm sözdə Vurğunam.

Zirvədən boylanıb qartal sayacağı,
Xəyalım dolandı aranı, dağı,
Sevdim təbiəti ana torpağı
Həvəskar şairəm, Vətən, oğluyam,
Sazda Ədalətəm sözdə Vurğunam.

ƏHMƏD

ƏDALƏTİN SAZINDADIR

İlk baharın təravəti
Ədalətin sazındadır.
Ayın, günün hərarəti,
Ədalətin sazındadır.

Sənətkarın saz nərəsi,
Yer tərpedir göz görəsi,
Əsli- Kərəm ah naləsi,
Ədalətin sazındadır.

Ruh oxşayan həzin bir səs,
Layla calan doğma nəfəs,
Ülvi hisslə həm də həvəs,
Ədalətin sazındadı.

Min illərdən gələn sənət,
Bu əvəzsiz sirli ziynət,
İncələrdən incə sənət,
Ədalətin sazındadır.

Mən Əhmədəm, deyim dərdim,
Sazla bağlı ilham təbim,
Xəstə olsam əlac təbim,
Ədalətin sazındadır.

Balakışi HÜSEYNOV

HARDASAN

Otuz ildir həsrətini cəkirəm,
Qara gözlüm Ədalətim hardasan?
“Dilqəmini”, “Kərəmini” istərəm,
Şirin sözlüm Ədalətim hardasan?

Vətən deyib qürbət eldən gəlmişəm,
Göz yaşımı saz səsiylə silmişəm,
Səni Kəbə, səni Qiblə bilmişəm
Xoş avazlım Ədalətim hardasan?

Kərəmini yandırırısan zildə sən,
Ürəkdəsən, könüldəsən, dildəsən,
Muğandasan, şirvandasən, mildəsən,
Bahar yazlım, Ədalətim hardasan?

“FRQ”-də “Dubeytini” dinlədim,
Həzin-həzin sızıdadım, inlədim,
Ayım, günüm necə kecdi bilmədim,
Sədaf sazlım, Ədalətim hardasan?

Məhəmmədin mərd- mərdanə oğluyam,
Bu torpağa, bu diyara bağlıyam,
Neylim, qardaş, çalın- çarpaz dağlıyam,
Ocaq közlüm Ədalətim hardasan?

XANƏHMƏD

BARMAĞIN

Əziz qardaş nuri- ceşmim Ədalət,
Əcəb xub yaraşır saza barmağın.
İnsanın ruhuna qidalar verir,
Sədəflər üstündə gəzə barmağın.

Kamil usta, bildim həm cürətin var,
Qabilsən, yüksəksən cox şöhrətin var,
Sənətində böyük bir qiymətin var,
Gəlməsin bəd olan gözə barmağın.

Tərifli layıqdir dürrü-yəmənə,
Ruh verir, can verir hər bir insana,
Vəsv edib yazaram zəmin -asimana
Catanda sədəsı bizə barmağın.

Sazını calırsan tab etmir adam,
Simlərin dinlədim ruhumla şadam,
Mən sənə qardaşam, sanma ki, yadam
Layıqdi cox əla sözə barmağın,

Təhləli adını sən verdin ləqəb,
Dərin bir dəryasan dilində ədəb,
Xudadan arzum var, edərəm tələb,
Qoy kecirsin yaşı yüzə barmağın.

ÇAL AY AŞIQ

Düşmən qalxdı kədəklərin başına,
Güllə dəydi torpağıma daşına,
Hicran qondu dağlarımın başına,
Cal, ay aşıq, o havanı bir də cal,
Yaman düşdük bu sağalmaz dərdə, çal

Eldən ayrı bu gündümü, aydımı,
Ömür kecir payızdımı, yaydımı,
Gözdən axan çeşmədimi, çaydımı,
Qovuşarlar arazda cal, kürdə cal,
Cal, ay aşıq, o havanı bir də, çal.

Nələr gördük- zamana bax, vaxta bax,
Kimlər qurdu, kimlər çıxdı -taxta bax,
Hec gətirmir qismətə bax, baxta bax,
Döndüq əl tətikdə, ayaq qarda çal
Yaman düşdük bu sağalmaz dərdə çal

Nə müddətdir göy yaylağa həsrətəm,
Diş göynədən buz bulağa həsrətəm,
Uşaq kimi bir qucağa həsrətəm,
Kimlər gəzir mən gəzdiyim yerdə, çal
Yaman düşdük bu sağalmaz dərdə, çal

Barmaqların qadasını mən alım,
Gör dolandı haraları xəyalım,
Sən qayıtardın Kamandarı, a zalım,
Odu sönüb viran qalmış yurda çal,
Çal, ay aşıq, o havanı birdə cal!

SADIX

SAZDI ƏDALƏT

Könlümə iz salıb eşqi andıran,
Pünhan- pünhan baxan gözdü Ədalət.
Özü alışdıran, özü söndörən ,
Səməd Vurğun yazan sözdü Ədalət.

Mən coşqun təbliyəm, deyirəm düzün,
Bu sənət mülkünün ustası özün,
Hər hava çalmağın söhbətin, sözün,
Dəli qılgıncımlı közdü Ədalət.

Məclisə gələndə xanların dəsi,
Əli saz çalanda artır həvəsi,
Hec kəs onlar ilə çəkməsin bəhsi,
Onlarda sənətdə tuzdu Ədalət

Sadix nuş eyləyib, başladı sözə,
Kamil sənətkarsan gəlməynən gözə,
Maralı, ceyranı çıxardan düzə,
Sənin o çaldığın sazı, Ədalət.

Teymur MUSAOĞLU

ƏDALƏT

Qartal qanad saxlar, ceyranlar ayaq,
Sazını sıxanda döşə Ədalət.
Koroğlu nərəsi dağlar titrədir,
Qıy cəkib gələndə coşa Ədalət.

Sevdirər sevəni, güldürər qəmi
Ondan ilham alar şair qələmi,
Calanda “Dilqəmi”, “Yanıq Kərəmi”
Göz yaşını tökdürər daşa Ədalət

Musaoglu, ustada bir şeir azdır,
Belə sənətkara bir ömür azdır,
Saz özü Ədalət, Ədalət sazdır,
Dünya yaşadıqca yaşa Ədalət!

Vaqif PAŞAYEV

ƏDALƏT

Hamının nəzəri telli sazdadır,
“Yanıq Kərəmi”ni çalır Ədalət.
Mizrabı vurduqca incə tellərə,
Özündə xəyalə dalır Ədalət.

Telli saz car çəkir bütün aləmə,
Aləm də, alışır boyanır qəmə,
Ürəyi acıyır yazıq Kərəmə,
Əslini yadına salır Ədalət.

O çalır, çəməndə dil açır çiçək,
Göydə gün dayanır, səhrada külək,
Atəşəm, qəlbimin bir parçası tək,
Əbədi qəlbimdə qalır Ədalət.

Həqiqət MƏRDƏKANLI

ƏDALƏT SAZ ÇALANDA

Qınamayın a dostlar,
Mən xəyala dalanda.
Axı neçə susmayım?
Ədalət saz çalanda.

Saz yaşadır üzümü,
Söz yaşadır gözüümü,
Unuduram özümü,
Ədalət saz çalanda.

Tellər qoparır fəğan,
Diqqət kəsilir insan,
Coşur damarımda qan-
Ədalət saz çalanda.

Şakir MƏDƏTOĞLU

COŞA ƏDALƏT

Dünya bir don geyər sazı çalanda,
Qoymursan simləri çaşa Ədalət.
Ellərin arzusu istəyi budur,
Yaşa ürəklərdə, yaşa, Ədalət.

O sazın sirrini bəyan eylə sən,
Kərəmin dərđini bizə söylə sən,
Nədən yaranmışan, nədən böylə sən?
Vermə ömrü hədə başa Ədalət.

Saz çalmağın canda qoymayırsan taqət,
Verir sevənlərə eşqi məhəbbət,
Lazım deyil sənə bər- bəzək zinət,
Çəkməzlər əlindən haşa, Ədalət.

Bəzən qan ağlayır sazda pərdələr,
Dayanar dalğalar, süzər ləpələr,
Hərdən dağa dönən bala təpələr,
Baxa vüqarına coşa, Ədalət.

Hər çalınan sazın şah pərdəsisən,
Yerin, asimanın, haqqın səsisən
Boransan, tufansan bil azərisən
Dəyməsin barmağın daşa Ədalət.

Əlimdə qələmim yazım ağlayır,
Şeirim ağlayır, sazım ağlayır,
Mədədoğlu deyər: izim ağlayır
Mən qurbanam çapıq qaşa, Ədalət
Yaşa Qara sazla yaşa Ədalət!

Sərraf QASIM

YAN, AŞIQ

Al köksünə, alış sazın eşqindən,
“Kərəmini” çala-çala yan aşiq
Yaxalanıb Kərəm kimi sehirlən,
Sən də düş o hala, yan aşiq
“Kərəmini” çala-çala yan aşiq.

Vur ”Misridə” cəngi eylə, qatlanma,
“Hicran Kərəmidə” yanıq adlanma,
“Dübettidə” başdan-başa odlanma,

Dilqəmidə tala-tala yan aşığı,
Kərəmini çala-çala yan aşığı,

“Hüseyni”, “Divani” dağı dağlasın,
Yağdır sazı gədikləri bağlasın,
Qoy ayaq-baş pərdə -pərdə ağlasın
Xalları qat xala, xala , yan aşığı
Kərəmini çala-çala yan, aşığı

Kökde “Ruhani”ni, “Cəlilini” seç,
Ordan “İncəgülü”, “Müxəmməsə” keç
“Təcnis” dən-“Təcnis”ə “Yurd yeri”nə köç
Yolu ora çala-çala yan, aşığı,
Kərəmini yana-yana çal aşığı.

Sərraf qasım deyər, cəkib nazın da,
Məclis qur əyləşsin Pəri qızında,
Bütün havaları yandır sazında,
El ocağın qala-qala yan, aşığı,
Kərəmini çala-çala yan, aşığı.

Ehtiram MƏMMƏDOV

BİR KƏRƏMİ HAVASININ EŞQİNƏ

Çəmən susar, düzən susar, çöl susar,
Bir “Kərəmi” havasının eşqinə.
Varaq susar, dodaq susar, dil susar,
Bir “Kərəmi” havasının eşqinə.

Pıçıldamaz lələ, nərgiz bu bağda,
Dinməz olar ötər quşlar budaqda.
Şıp-şırını kəsər axan bulaqda,
Bir kərəmi havasının eşqinə.

Eşidilməz dağ döşündən ney səsi.
Əsən külək dərməz belə nəfəsi.
Bala ceyran lap yanına gələsi,
Bir “Kərəmi” havasının eşqinə.

Kərəm kimi eşq oduna yaxıllam.
Gilə-gilə, damla-damla axıllam,
Ədalətin ayağına yıxıllam,
Bir “Kərəmi” havasının eşqinə.

Ədalət KÖNÜLLÜ

AY USTA

Dilləndikcə sizin telli sazınız,
Ürəkdə açılır güllər, ay usta.
Necədə deməsin səni yüz yaşa,
Sizdən ilham alan dillər ay usta.

Hər eli, obanı edirsiz soraq,
Sazdan ilham alır bac verir bulaq,
Hansı məclislərə açanda ayaq,
Həsərətini çəkir ellər, ay usta

Hara getsə pisi yaxşılar əyir,
Yalan danışanlar xətrimə dəyir,
Ürək dilə gəlib coşmaq istəyir,
Mizraba dəyəndə əllər, ay usta.

Hər sözün havanın vardı qiyməti,
Sən dilə gətirdin gənc Ədaləti.
Sizə bəxş olunan bu səadəti
Alqışlar sazında tellər, ay usta

Cəfər BAĞIROV

ƏDALƏTİN SAZINDA

Köhlən atlar yeriş açır,
Telli sazın tellərində.
Könül qanad alıb uçur,
Telli sazın tellərində;
Ədalətin əllərində.

Yada düşür hər bir dövr,
Qəlb ucalır artır ömür,
Sevməyənlər duyur, sevir
Telli sazın tellərində;
Ədalətin əllərində.

Gah zil ağlar, gah bəm ağlar,
Telli deyib, Dilqəm ağlar,
Ona olan həmdəm ağlar,
“Telli” sazın tellərində;
Ədalətin əllərində.

Eşidən bir an dayanar,
San ki, qəflətdən oyanar,
Kərəm yanıb birdə yanar,
Telli sazın tellərində;
Ədalətin əllərində.

İbrahim qalır deryada,
Nəcəf daş olur səhrada,
Valeh gedir bir murada,
Telli sazın tellərində;
Ədalətin əllərində.

Yar ucundan Abbas ağlar,
Şah İsmayıl, həm Güllüzar,
Qoç Koroğlu nərəsi var,
Telli sazın tellərində;
Ədalətin əllərində

Həzin-həzin küləklər var,
Könüllər var, ürəklər var,
Arzular var, diləklər var
Telli sazın tellərində;
Ədalətin əllərində,

Cəfərin sinəsi coşur,
Çaylar kimi aşıb daşır,
Leyli-Məcnun qucaqlaşır,
Telli sazın tellərində,
Ədalətin əllərində.

ƏDALƏT

Coşqun- coşqun telli sazı çalanda,
Aşıqları yarışdırır Ədalət.
Ömür boyu kəsüb gedən Tellini,
Dilqəm ilə barışdırır Ədalət.

Şeyda bülbülləri bağa gətirir,
Həsərləri qovuşmağa gətirir,
Leylini arandan dağa gətirir,
Məcnun ilə görüşdürür Ədalət.

Dağıdır çiskini qarı, boranı,
Tez sildirir qəlblərdən qaranı,
Xan Çobana ala gözlü Saranı,
Daşdan, seldən soruşdurur Ədalət

Çaldığı havalar gəzir mahalda,
Sevilir seçilir hər bir xəyalda,
Üç gözəl yanında, Novruzu yolda
Təpəgözlə vuruşdurur Ədalət.

İki Pərilərdən ayrılanlardan,
Cəkir Qurbanini çox intizardan,
Tufarqanlı Abbasi qurtarıb dardan,
Sevgisinə sarmaşdırır Ədalət

Şad xəbər söyləyir yara yarından,
Vəfalı kəslərə vəfadarından,
Gedəni-gələni yol kənarından,
Valeh edir, duruşdurur Ədalət.

Gəzdirdikcə pərdələrdə əlini,
Çəfərin xəyalı gəzir elini
Kərəm ilə xan Əslinin külünü
Bir –birinə qarışdırır Ədalət.

Valeh DUMANOV

ÇALA ƏDALƏT

A dostlar, layiqli bir məclis ola,
Elə “El havas” ın çala Ədalət
Aqillər yığıla qiymət qoyula,
Hər simin sədasın çala Ədalət!

Ay qara görünər, gün nur salmasa,
Dəniz göl sayılar, ümman olmasa
Ustad kamil olmaz, dərsin almasa
Ustadlar dühasın çala Ədalət!

Azəri xalqının ruhuna uyğun
Eşq söhbəti aç, mənası dolğun,
Səhraya varanda biçərə Məcnun
Çağırıb Leylasın çala Ədalət!

Sazı oxşadıqca qızıl əlləri,
Kərəmin ahları gözə telləri,
Nədən xan Əslinin soldu gülləri?
Bu eşqin əmmasın çala Ədalət!

Gün kimi aləmə yayıldı Pəri
Abbas zülmətlərdə uddu zəhəri,
Dindirib tarixi, qərinələri,
Azadlıq səfasın çala Ədalət

İgidlər aləmə ətir saçanda,
O xumar gözlərdən yuxu qaçanda,
Canan sərxoş gəzib kəmə açanda,
Gözəllik ədasın çala Ədalət!

Məhəmməd MURADOĞLU

ƏDALƏT

Böyük Tanrı haqdan dərs verib sənə,
Ana laylasısan çalsan, Ədalət!
Kərəm məhəbbəti dönübdür külə,
Bir ulu tarixə baxsan Ədalət!

Çalanda ağlayır sular sonası,
Yaralı qəlbimin yoxdur anası,
Dünyada şirindir həsrət laylası,
Bizə ruhi qida versən Ədalət!

Sazında köklənir, titrəyir tellər,
Səsinə səs verir o doğma ellər,
Nə qədər lal olsa tərpnər dillər,
Məclisin bülbülü sənsən Ədalət

Ürəkdə yoxdurmu heç intizarın,
Məhəmmədəm eldə yansın çırağın,
Çəkilsin dumanı bizim dağların,
Babək nərəsini çəksən Ədalət!

Xanəli KƏRİMOV

ƏDALƏT

Çoxdandı həsrətəm saz havasına,
Bir dəli "Misiri" çaldı Ədalət.
Bir coşqun xəyallı, coşqun ilhamlı,
Səadət müjdəli yoldu Ədalət

Əzəldən bağlanıb sözə, söhbətə,
Sadiqdir dostluğa, əhdə hörmətə,
Uymadı tərifə şana, şöhrətə,
Qorqudun sazını çaldı Ədalət.

Sənətkar xoşbəxtdir xalq onu sevsə
Ürək çox yaşayar dərđini böləsə
Aşuqlıq qənirsiz bir gözəldirsə
Onun yanağında xaldı Ədalət

Gah "Dilqəmi" çaldı, gah da "Ruhani"
Gah "Qaraçı" çaldı, gah da "Divani"
Gah "Cəlili" çaldı, gah "Qəhrəmanı"
Ələsgər tacını aldı Ədalət

Əritdi oduyla göyüzən qarın,
Vəsv etdi yurdumun torpağın, varın,
Vurğunu, Vaqifi saz havaların,
Havalər içinə saldı Ədalət

Sildi könullərdən kədəri, qəmi,
Fəht etdi saziyla bütün aləmi,
Cox aşıqlar çaldı “Yanıq Kərəmi”
Bir “Yanıq Kərəmi” çaldı Ədalət.

Hüseyn KÜRDOĞLU

ÇALASAN

Yaralıyam qanım kəsmir, Ədalət
Yetişəsən dar ayaqda, çalasan.
Bəlkə yaram qaysaq tuta sinədə,
Tələh məndən dönən çağda çalasan

Sal qayasan, köksündə bir şələlə,
Kim içmədi bu meydən bir piyalə
Ya tufandır, ya cəngidir, ya nalə
Dünya boyda bir yığında çalasan

Yeddi ildir dərdin qəmin diliyəm,
Yel ağzında Yanıq Kərəm külüyəm,
Dəli dağdan ayrı düşən dəliyəm,
Gəlsin o gün dəli dağda çalasan.

Bu müsibət nə uzundur, nə uzun,
Qovğası çox, bəlası çox oğuzun.
Söykənəsən ağ çiyininə Qırxqızın,
Zəfər günü Qarabağda çalasan.

Qızıl quşsan qanadların məhəbbət,
Haqq aşığı Tanrıdan bu qismət
Yurdumuzda səadətdir, səadət.
Hər obada hər oymaqda çalasan.

Adın gəzsin gərək yerin üzünü,
Min illərçə el axtarar izini.
Kürdoğuyam, gözüyaşlı sözünü,
Ya Bakıda, ya Qazaxda çalasan.

Şaiq RƏSUL

ÜRƏYİMDƏ

Çal Ədalət telli sazı,
Telli, ana dilli, sazı...
Bizim doğma dilli sazı,
Obalandı, ürəyimdə

Gül açdıqca zilin bəmin,
Sən yandırdın “Kərəmi”ni
Elyanğısı, el qəminin
Şamı yandı ürəyimdə.

Bu səsdə sir sehrmi var?
Könlümdə sənsiz yermi var?
Gümüldədi gümüş çaylar,
Havalandı ürəyimdə.

Qol boyundu bax, bu səhər,
Hicran -vüsal, gecə- səhər,
Şirin ağrı... sevinc- kədər,
Aşiyandı ürəyimdə.

Ağ nur əllər, nur səpələr,
Allı güllü qiyafələr,
O güllərdən bu sətirlər
Bir nişandı ürəyimdə.

Bir təzə xal, səda düşdü,
Min xatirəm yada düşdü.
Könül yenə oda düşdü.
Bax, şan-şandı ürəyimdə

Yada düşdü qoç Koroğlu,
Söz xəzinən aç, koroğlu
Elin sazı sözü, nağlı
Kəhkəşandı ürəyimdə?

Yol gəlmişdim yorğun idim,
Lal sular yək durğun idim,
Mən aşiq yox, vurğun idim,
Aşıqlandı ürəyimdə.

Mən Tanrının bir bəndəsi,
Söz yazan şair bəndəsi...
Gördüm bu səs möcüzəsi,
Tanrılandı ürəyimdə.

Qəlbi dağlar ilk baharım,
Dağ ətirli duyğularım,
Qəlbi dağlar ,qəlbi qarın,
Dondu yandı ürəyimdə.

Bu günlərin şəh incisi,
İttdi könlüm şah incisi,
Ax göz yaşım şəh incisi,
Oda yandı ürəyimdə.

Aşıq İsmayıl MAHİR

TAPILMAZ

Ədalət, ey çavan sənət gövhəri,
Könüllər mülkündə edirsən pərvaz.
Sənin tək müğənni diyarbədiyar,
Axtarsalar bu cahanda tapılmaz.

Min duyğu səslənir hər barmağında,
Mənalər yaradır sənət bağında,
Muğam dəryasının saf bulağında,
Qiyətli incilər tapılır az-az.

Cəkir həsrətini hər el, hər diyar.
Sən gələn zamanda bəzənir mağar,
Gözündə min mənə, alnında vüqar,
Səni görən kəslər qəmlərə dalmaz.

Aşıq Ələsgərdən dərşini aldın,
Duyan könüllərin havasın çaldın,
El sazını çaldın, elə ucaldın,
Dilində min dastan, sinəndə də saz

Sədəfli saz hər bir dildə oxuyur,
Həyatda solmayan xalı toxuyur,
İsmayıl tərifi dildə oxuyur,
İlhamı azalmaz eşqi azalmaz.

AŞIQ, ÇAL

Aşiq, telli sazın susmasın bir an,
“Ayaq Divani” çal “Baş Dvani” çal.
Xalqın havaları itməsin aman,
“Kərəmi”, “Dilqəmi”, “Qəhramanı” çal.

Hərdən “Koroölu” de hərdən də “Misri”
Oxu “Keşişoğlu” gələndə yeri.
Sən həvəsə gətir şux gözəlləri,
“Müxəmməs”, “Qaytarma”, “Mirzəcanı” çal.

“Gərayli”, “Sarıtel” unudulmasın,
Gözləyin “Təcnisdə” kök pozulmasın,
Diqqət et “Cinaslar” təhrif olmasın
“Dubeyti” üstündən bir “Ruhani” çal

Sənət aləmində sağdı Ələsgər,
Sözləri xalqının dilində əzbər,
Oxu kitabından hər axşam, səhər,
Öyrən, o çaldığın hər havanı çal

Vurğundan yadigar muğana çeyran,
Xalq onu dinləmək istəyir hər an,
Ay aşiq Ədalət, gözünə qurban,
Bəstələ yenidən bir “İmanı” çal.

Kamal ORUCOV

ƏDALƏT

Nə qədər sirr varmış bu telli sazda,
Onu ustalıqla sökdü Ədalət.
İllərlə varını gizlətməmiş sazın,
Olanın ortaya tökdü Ədalət.

Əzəldən meylini o, saza saldı,
Hər qədim havadan bir ilham aldı,
Könüllər oxşayan min hava çaldı,
Köhnəni yenidən tikdi Ədalət,

Alaraq könlünü inçə bellərin,
Çavan Ələsgəri oldu ellərin,
Oynaq barmaqlarla gümüş tellərin,
Hər zaman nazını çəkdi Ədalət .

Onun öz dilidir sazın dilləri,
Bizə xatirladır keçən illəri,
Köhnə çəmənlikdə təzə gülləri,
Zərif əlləriylə əkdi Ədalət.

Kamal, sənin xətirinə dəyməsin,
Qoy aşuqlar özlərini öyməsin,
Saz çalanlar döşlərinə döyməsin,
Bu dünyada yekdi, təkdi Ədalət.

DƏNİZ

Gül çiçəkli uça dağlar,
Ətir saçan güllü bağlar,
Bahar fəslı, gözəl çağlar,
Ədalətin sazındadır.

Kəklıklətin səyirməsi,
Ceyranların yerıməsi,
Qartalların yürüməsi,
Ədalətin sazındadır,

Yaz çağında əsən yellər,
Gülüstana açan güllər,
Ördək qazlı duru göllər,
Ədalətin sazındadır.

Ellərimin ıftıxarı,
İgidlərin şah vüqarı,
Anaların xoş ılgarı,
Ədalətin sazındadır.

İşçilərin əməkləri,
Sevənlərin diləkləri,
Gözəllərin bəzəkləri,
Ədalətin sazındadır.

Xan Kərəmin o möhnəti,
Gözəl Əsli məhəbbəti,
Şahsənəmin pak isməti,
Ədalətin sazındadır.

Qoç Nəbinin top tufəngi,
Həçər, Nigar, Ərəbzəngi,
Sülh mahnısı, həm də “Çəngi”
Ədalətin sazındadır.

Misri qilinc, Bəz qalası,
Səhənd dağı, Qız qalası,
Odlar yurdu, Göz qalası,
Ədalətin sazındadır.

İnsanlığın azad səsi,
Bülbüllərin xoş nəğməsi,
Ədalətin təranəsi,
Ədalətin sazındadır,

Dənizin eşqi diləyi,
Sevinci canı əməyi,
Arxası dizi köməyi,
Ədalətin sazındadır,

MÜNDƏRİCAT

Məhərrəm Qasımlı. *Ədalətin sazı-sazın Ədaləti*..... 3

ELM VƏ SƏNƏT ADAMLARI ƏSİQ ƏDALƏT NƏSİBOV HAQQINDA

Osman Sarıvəlli. <i>Sazın Vurgunu</i>	5
Mirzə İbrahimov.	6
Teymur Bünyadov. <i>Könlümə sazın düşüb</i>	6
Mirvarid Dilbazi. <i>Ədalətə məktub</i>	7
<i>Eylərsən</i>	7
<i>Bu nə tufandır</i>	8
Mürsəl Həkimov.....	8
Abbas Abdulla.....	9
Rasim Kərimli. <i>Sazın dahisi</i>	9
Firudun Rəhim. <i>Telli sazın məşhur ustadı</i>	10
Səyavuş Sərxanlı.....	11
İlyas Tapdıq. <i>Qızıl barmaqlar</i>	12
<i>Sazım</i>	13
Elxan Məmmədli. <i>Sazın-sözün işığı</i>	14
Məti Osmanov.....	15
İradə Sarıyeva. <i>Sazın dahisi</i>	16
Aşıq İlham Aslanbəyli. <i>Sazın Ədaləti</i>	17
Knyaz Aslan.....	17
İlhamə Qəsəbova. <i>Sazın Ədalət Nəşibov fenomeni</i>	18
Eyvaz Qələmçəli. <i>Ədalətin qoşa sazı</i>	20
Nemət Qasımlı. <i>Haqq aşığı</i>	21

İlqar İmamverdi. <i>Saz dünyalı sənətkar</i>	23
Elburus Məhəmmədoğlu. <i>Kamil ustad</i>	23
Ağalar Mirzə. <i>Sazın möcüzəsi</i>	25
Nüsrət Kəsəmənli. “ <i>Göyçə gülü</i> ” gül açdı	25
Eyvaz Həsənov. <i>Düşməni qardaş elə, Ədalət</i>	26
Əhliman Rəhimov. <i>Ədalət məktəbidir</i>	28

ASIQ ƏDALƏT NƏSİBOVUN
KÖNÜL DƏFTƏRİNDƏN

<i>Olsun</i>	30
<i>İndi</i>	31
<i>Bağla</i>	31
<i>Sən oldun</i>	32
<i>Gözəl</i>	33
<i>Sənnən</i>	34
<i>Olsun</i>	34
<i>Tərsinə</i>	35
<i>Gəl</i>	36
<i>Gülərmiş</i>	37

ASIQ ƏDALƏT NƏSİBOVA
İTHAF OLUNMUŞ ŞEİRLƏR

Nəriman Həsənzadə. <i>İdi</i>	38
Zəlimxan Yaqub. <i>Alana bax, alana</i>	39
<i>Ədaləti dinlədim</i>	40
<i>A tellər</i>	41
Rəfiq Zəka. <i>Ədalət</i>	42
Aşiq İmran Həsənov. <i>Sənətində bir ümmandı Ədalət</i>	43
<i>Ədalət</i>	44
<i>Yandırır</i>	44
<i>Göründü</i>	45

Aslan Aslanov. <i>Gözəl-gözəl</i>	45
Məmməd İlqar. <i>Sinəmdə</i>	46
<i>Ədalətindi</i>	47
Əli Qurbanov. <i>Ədalət</i>	47
<i>Ədalət saz çalanda</i>	48
<i>Telli saz</i>	48
Ağamalı Sadıq Əfəndi. <i>Saz çalanda vətən olur Ədalət</i>	49
Pənah Göyçə. <i>Bilməz</i>	51
<i>Ədalət</i>	51
<i>Ədalətin</i>	52
İslam. <i>Ədalət əmi</i>	53
Nəsir Əhmədli. <i>Ədalət</i>	55
Mirsəyyaf Zamanlı. <i>“Dilqəmi” çal, Ədalət</i>	56
Bəhmən Vətənoğlu. <i>Çal aşıq</i>	56
<i>Ədalətin sazında</i>	57
<i>Sazın səsi</i>	58
<i>Kərəmi</i>	59
<i>Ədalət</i>	60
<i>Barmaqlar</i>	60
Mehdixan Kəlbəcərli. <i>Bax bu sazdadı</i>	61
Aşiq İlyas Alovlu. <i>Ədalət</i>	62
Alay Tovuzlu <i>Ədalət</i>	63
Dəmirçi ABBAS. <i>Ədalət</i>	64
Alqayıt. <i>Telli saz</i>	66
<i>Ədalət</i>	67
Həsən Mülüklü. <i>Səndə</i>	68
Altay Məmmədli. <i>Sazda Ədalət</i>	69
Ələddin İncəli. <i>Çaldı ədalət</i>	70
İldirim Əlişoğlu. <i>Billəm</i>	71
Barat Vüsal. <i>Ədaləti görərkən</i>	72
Səadət Buta. <i>Ədalət</i>	72
Sabir Paşayev. <i>Ədalət</i>	73
Əli İsmayılzadə. <i>Ədalət çal sazını</i>	74
Həvəskar. <i>Sazın Fəryadı</i>	75
<i>Sazda Ədalətəm sözdə Vurgunam</i>	75

Əhməd. <i>Ədalətin sazındadır</i>	77
Balakişi Hüseynov. <i>Hardasan</i>	78
Xanəhməd. <i>Barmağın</i>	79
Kamandar Eyvazlı. <i>Çal ay aşığı</i>	80
Sadıx. <i>Sazdı Ədalət</i>	81
Teymur Musaoğlu. <i>Ədalət</i>	81
Vaqif Paşayev. <i>Ədalət</i>	82
Həqiqət Mərdəkanlı. <i>Ədalət saz çalanda</i>	83
Şakir mədətoğlu. <i>Coşa Ədalət</i>	83
Sərraf Qasım. <i>Yan, aşığı</i>	84
Ehtiram Məmmədov. <i>Bir Kərəmi havasının eşqinə</i>	85
Ədalət Könüllü. <i>Ay usta</i>	86
Cəfər Bağirov. <i>Ədalətin sazında</i>	87
<i>Ədalət</i>	88
Valeh Dumanov. <i>Çala Ədalət</i>	89
Məhəmməd Muradoğlu. <i>Ədalət</i>	90
Xanəli Kərimov. <i>Ədalət</i>	91
Hüseyn Kürdoğlu. <i>Çalasan</i>	92
Şaiq Rəsul. <i>Ürəyimdə</i>	93
Aşığı İsmayıl Mahir. <i>Tapılmaz</i>	95
Həşim Ələsgərov. <i>Aşığı, çal</i>	96
Kamal Orucov. <i>Ədalət</i>	97
<i>Dəniz</i>	98

«Elm və təhsil» nəşriyyatının direktoru:
professor Nadir MƏMMƏDLİ

Dizayn: *Zahid Məmmədov*
Texniki redaktor: *Ruhiyyə Abbasova*

Çapa imzalanmış **09.04.2017**.
Şerti çap vərəqi **6,5**. Sifariş № **236**.
Kağız formatı **60x84 1/16**. Tiraj **500**.

*Kitab "Elm və təhsil" nəşriyyat-poliqrafiya müəssisəsində
hazır diapozitivlərdən çap olunmuşdur.*

E-mail: elm.ve.tehsil@mail.ru

Tel: 497-16-32; 050-311-41-89

Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev döngəsi 8/4.